

Publikacja jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Powiat
Lęborski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

CZŁOWIEK - NAJLEPSZA INWESTYCJA

**Badanie potrzeb edukacyjnych dorosłych
w powiecie lęborskim w powiązaniu z lokalnym
i regionalnym rynkiem pracy – monitoring kształcenia
ustawicznego służący wprowadzeniu zmian/modyfikacji
kierunków kształcenia – I etap**

Raport z badań

Lokalne Badania Społeczne dla Powiatu Lęborskiego

Warszawa, 22.12.2011 r.

Wydawca:

Starostwo Powiatowe w Lęborku
ul. Czołgistów 5
84-300 Lębork
tel.: 59 862 48 00
fax: 59 862 14 06
www.powiat-lebork.com
e-mail: starostwo_lebork@poczta.onet.pl

Opracowanie i realizacja badań:

Lokalne Badania Społeczne
ul. Kocjana 1/19
01-473 Warszawa
tel./fax: 22 254 53 60
tel. kom.: 608 534 795
www.lokalnebadania.com
e-mail: lbs@lokalnebadania.com

**Opracowanie typograficzne,
projekt okładki, skład, łamanie i druk:**

Grafpol
ul. Czarnieckiego 1
53-650 Wrocław
tel.: 507 096 545
fax: 71 797 88 80
www.argrafpol.pl
e-mail: argrafpol@argrafpol.pl

Spis treści:

1. Wprowadzenie	7
2. Analiza struktury gospodarczej i trendów rozwojowych w powiecie lęborskim na tle województwa pomorskiego, charakterystyka szczegółowa powiatu lęborskiego	9
3. Analiza rynku pracy w powiecie lęborskim na tle województwa pomorskiego, charakterystyka szczegółowa powiatu lęborskiego	25
4. Rynek edukacyjny powiatu lęborskiego: szkoły dla dorosłych prywatne i publiczne w powiecie lęborskim na przestrzeni lat	49
5. Znaczenie lifelong learning	61
6. Skuteczność systemu kształcenia ustawicznego	67
7. Podsumowanie	73
8. Bibliografia	75
9. Spis tabel i wykresów	77

CZŁOWIEK - NAJLEPSZA INWESTYCJA

Publikacja powstała jako jedno z działań realizowanych w ramach projektu „Kształcenie ustawiczne przepustką do lepszego jutra” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet IX „Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach”, Działanie 9.3 „Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego w formach szkolnych”). Zadanie to zostało zamieszczone w projekcie ze względu na drastycznie zmniejszającą się z roku na rok liczbę uczniów w szkołach dla dorosłych prowadzonych przez szkoły publiczne podlegające Powiatowi Lęborskiemu, w tym także Powiatowego Centrum Edukacyjnego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Lęborku.

Niniejsza publikacja skierowana jest do placówek oświatowych zajmujących się kształceniem osób dorosłych oraz przedstawicieli lokalnych władz, środowisk kupieckich i rzemieślniczych, przedsiębiorców oraz wszystkich zainteresowanych tematyką związaną z kształceniem ustawicznym.

Mam nadzieję, że przedstawione w raporcie narzędzia badawcze, w tym model cyklicznych badań monitorujących potrzeby edukacyjne dorosłych w powiązaniu z rynkiem pracy oraz rekomendacje posłużą w kolejnych latach dostosowaniu oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy.

STAROSTA
Wiktor Tyburski

1. Wprowadzenie

Firma Lokalne Badania Społeczne przeprowadziła pierwszą część zadania pod nazwą „Badanie potrzeb edukacyjnych dorosłych w powiecie łębarskim w powiązaniu z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy - monitoring kształcenia ustawicznego służący wprowadzeniu zmian/ modyfikacji kierunków kształcenia” na zlecenie Powiatu Łębarskiego. Niniejsze opracowanie zostało wykonane w ramach realizacji projektu „Kształcenie ustawiczne przepustką do lepszego jutra”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Głównym celem projektu jest podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych 120 osób (60 kobiet, 60 mężczyzn), które z własnej inicjatywy deklarują chęć potwierdzenia swoich kwalifikacji (zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny) poprzez program formalnego ich potwierdzenia w formie egzaminów czeladniczych/mistrzowskich oraz wzmocnienie Powiatowego Centrum Edukacyjnego – Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Łęborku. Projekt skierowany jest do osób dorosłych zarówno bezrobotnych, jak i pracujących, posiadających miejsce zamieszkania lub zatrudnienia na terenie powiatu łębarskiego w wieku 25-64 lat i/lub nieuczących się w wieku 18-24 lat. Projekt jest realizowany od 1 października 2011 roku do 31 grudnia 2012 roku.

Monitorowanie potrzeb oraz rozszerzenie/dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy jest jednym z zadań projektowych. Opracowanie badania rynku pracy i rynku edukacyjnego zostało zamieszczone w projekcie ze względu na drastycznie zmniejszającą się z roku na rok liczbę uczniów w szkołach dla dorosłych prowadzonych przez szkoły publiczne podlegające Powiatowi Łębarskiemu, w tym także Powiatowego Centrum Edukacyjnego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Łęborku. W związku z powyższym konieczne jest pogłębienie wiedzy na temat lokalnego rynku pracy, a także wykorzystanie wyników i rekomendacji z badań do wprowadzenia zmian lub modyfikacji kierunków kształcenia.

Celem badania jest wzrost zainteresowania osób dorosłych kształceniem ustawicznym poprzez wsparcie szkół dla dorosłych w powiecie łębarskim, publicznego centrum kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego. Elementami tego wsparcia jest monitorowanie stanu obecnego i potrzeb, przeprowadzenie badań oraz przygotowanie rekomendacji w zakresie dostosowania oferty szkolnictwa ustawicznego do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy. Szczególnie istotnym jest zbadanie przyczyn przewagi popularności szkół prywatnych nad publicznymi, a także uwzględnienie gałęzi gospodarki o kluczowym znaczeniu dla rozwoju powiatu i województwa. Przeprowadzony monitoring, badania, analizy i rekomendacje posłuży przede wszystkim do wprowadzenia zmian lub modyfikacji kierunków kształcenia oraz wzrostu wiedzy z zakresu potrzeb edukacyjnych dorosłych w powiecie łębarskim, edukacji ustawicznej, potrzeb lokalnego i regionalnego rynku

pracy, a także zwiększenia świadomości w zakresie możliwości podjęcia formalnego kształcenia wśród dorosłych mieszkańców regionu.

Niniejsze opracowanie jest efektem prac zrealizowanych w ramach pierwszego etapu wspomnianego przedsięwzięcia badawczego. Metodologia badania opiera się na analizie danych zastanych (desk research), polegającej na zebraniu i syntezie dostępnych informacji na temat sytuacji gospodarczej i rynku pracy, wraz z identyfikacją zachodzących zmian oraz rozpoznaniu oferty szkół dla dorosłych i placówek kształcenia ustawicznego oraz praktycznego. Dane uzyskane na tym wstępnym etapie badawczym będą punktem wyjścia do dalszych prac, w szczególności do zaplanowanych w drugim etapie badań empirycznych.

Raport składa się z kilku bloków tematycznych. Pierwszym z nich jest analiza struktury gospodarczej i trendów rozwojowych w powiecie lęborskim na tle województwa pomorskiego, w tym szczegółowa charakterystyka powiatu lęborskiego. Drugim obszarem jest analiza rynku pracy w powiecie lęborskim na tle województwa pomorskiego. Kolejny blok poświęcony został rynkowi edukacyjnemu powiatu lęborskiego w segmencie publicznych i prywatnych szkół dla dorosłych na przestrzeni ostatnich lat. Czwartym obszarem tematycznym jest znaczenie life long learning, natomiast piątym - skuteczność systemu kształcenia ustawicznego.

2. Analiza struktury gospodarczej i trendów rozwojowych w powiecie lęborskim na tle województwa pomorskiego, charakterystyka szczegółowa powiatu lęborskiego

Powiat lęborski zlokalizowany jest w północno-zachodniej części województwa pomorskiego. Jak można przeczytać na stronie internetowej <http://www.powiat-lebork.com>, „...dogodne położenie geograficzne powiatu, dostępność do morza, jeziora, bagna i lasy sprawiają, że jest on jednym z bardziej malowniczych regionów województwa pomorskiego. Występują tu naturalne szerokie plaże, ruchome wydmy, dzikie niezmienione gospodarką człowieka zakątki, bogactwo świata fauny i flory oraz interesujące formy krajobrazu, które sprawiają, że każdy może zachwycić się swoistym i niepowtarzalnym pięknem „odkrytych” przez siebie miejsc. Zdrowe powietrze, czyste i wolne od pyłów, łatwo przepuszcza promienie ultrafioletowe i podczerwone. Dla zdrowotnych warunków szczególnie w miejscowościach nadmorskich nie bez znaczenia jest zwiększona zawartość niektórych składników chemicznych zwłaszcza jodu występującego w powietrzu, wodzie i roślinności morskiej. W bliskim sąsiedztwie znajduje się Słowiński Park Narodowy, uznany przez UNESCO Światowym Rezerwatem Biosfery”.

Rysunek 1 – Położenie powiatu lęborskiego¹

¹ Źródło: strona internetowa Powiatu Lęborskiego, <http://www.powiat-lebork.com>

Rysunek 2 – Mapka powiatu łębarskiego²

Na terenie powiatu łębarskiego znajduje się 5 gmin. Są to 2 gminy miejskie: Łębork i Łeba oraz 3 wiejskie: Cewice, Nowa Wieś Łębarska i Wicko.

Łębork

Jak informuje strona internetowa miasta „Łębork leży w pradolinie Łeby - Redy, od południa graniczącej ze wzgórzami Pojezierza Kaszubskiego należącego do Pojezierza Wschodniopomorskiego, a od północy z Wysoczyzną Żarnowiecką wchodzącą w skład Pobrzeża Koszalińskiego. Łębork zajmuje obszar 18 km², który zamieszkuje ok. 37 tys. mieszkańców. Jest stolicą powiatu, w skład którego wchodzi gminy Nowa Wieś Łębarska, Wicko i Cewice oraz dwie gminy miejskie Łębork i Łeba. Miasto posiada bardzo dogodne połączenia komunikacyjne. Leży bowiem przy międzynarodowej trasie drogowej E28 Gdańsk - Szczecin (droga krajowa nr 6). Z Łęborka jest tylko 30 km do nadmorskiej Łeby z jej portem i mariną jachtową oraz do Słowińskiego Parku Narodowego z unikalnymi w Europie ruchomymi wydmami. 65 km na wschód zaczyna się Trójmiasto, a 55 km na zachód Słupsk. Do najbliższego portu pełnomorskiego w Gdyni jest ok. 60 km, a do portu lotniczego w Gdańsku ok. 80 km. Miasto posiada niewątpliwe walory krajobrazowe i przyrodnicze. Od północy i południa Łębork otaczają częściowo zalesione stoki wzgórz morenowych o mocno pofałdowanej rzeźbie. Lasy zajmują około 20 proc. powierzchni miasta. Ze względu na urozmaicone ukształtowanie terenu okolice Łęborka mają wyjątkowo atrakcyjne warunki, na przykład do uprawiania turystyki rowerowej. Swój raj mają tu też wodniacy. Około 4 km na wschód od Łęborka leży otoczone lasami jezioro Lubowidzkie, a przez samo miasto przepływa spławna rzeka

² Źródło: strona internetowa Powiatu Łębarskiego, <http://www.powiat-lebork.com>

Łeba z dopływem zwanym Okalicą. Dno doliny Łeby leży na poziomie ok. 20 m n.p.m. Szczególnie malowniczo prezentuje się przylegający do koryta rzeki zalesiony Pagórek Czartoryja (50 m wysokości), na którego szczycie stoi charakterystyczna, przypominająca zamek, wieża ciśnień. Sieć hydrograficzną wzbogaca kanał młyński oraz kilka stawów częściowo powstałych w wyrobiskach iłów - głównego bogactwa mineralnego miasta, eksploatowanego do produkcji ceramiki budowlanej³.

Łeba

Łeba jest bardzo znanym kurortem nadmorskim. Na stronie internetowej miasta można przeczytać, że miasto „...ma obszar 1480,96 ha, w tym: użytki rolne: 18%, użytki leśne: 46%. Miasto stanowi 2,09% powierzchni powiatu⁴. Na wspomnianej witrynie internetowej wymienione zostały następujące zabytki i atrakcje turystyczne Łeby:

- Barokowy kościół z 1683 roku z wieżą szachulcową z XVIII w.
- Pozostałości murów gotyckiego kościoła św. Mikołaja z XIV w.
- W okresie II wojny światowej działał doświadczalny poligon niemieckiej broni rakietowej
- Wydmy ruchome w Słowińskim Parku Narodowym
- Zabytki kultury Słowińców

Nowa Wieś Łębarska

Jak informuje strona internetowa <http://www.nwl.pl>, gmina „...jest jedną z największych gmin w województwie pomorskim. Na 270,39 km² mieszka 13 tys. osób, co daje wskaźnik zaludnienia średnio 48 osób na 1 km². Położona jest w północno - zachodniej części województwa pomorskiego, w środkowej części powiatu łębarskiego. Gmina leży w dolinie rzeki Łeby pomiędzy terenami wysoczyzn Pojezierza Kaszubskiego i Pobrzeża Kaszubskiego. Od strony południowej otoczona jest kompleksami leśnymi stanowiącymi część Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”. Jest to obszar urozmaicony topograficznie i atrakcyjny pod względem klimatycznym i krajobrazowym⁵.

Cewice

„Gmina Cewice położona jest w województwie pomorskim, w południowej części powiatu łębarskiego. Graniczy z sześcioma gminami: Nowa Wieś Łębarska, Potęgowo, Czarna Dąbrówka, Sierakowice, Linia i Łęczyce. Miejscowość Cewice usytuowana jest w centralnej części Gminy. Znajduje się w odległości 15 km od Łęborka oraz 100 km od Gdańska i 55 km od Słupska. Przez teren Gminy biegną dwie drogi krajowe: nr 212 – Chojnice-Osowo Łębarskie i nr 214 – Łeba-Kościierzyna-Warlubie. Gmina Cewice zajmuje obszar o powierzchni 187,9 km². W jej skład wchodzi 11 sołectw: Bukowina, Cewice, Karwica, Łebunia, Maszewo, Osowo Łęb., Oskowo, Pieski, Popowo, Siemirowice, Unieszyno⁶.

³ Strona internetowa Miasta Łębork, <http://www.lebork.pl>

⁴ Strona internetowa Miasta Łeba, <http://www.leba.eu>

⁵ Strona internetowa gminy Nowa Wieś Łębarska, <http://www.nwl.pl>

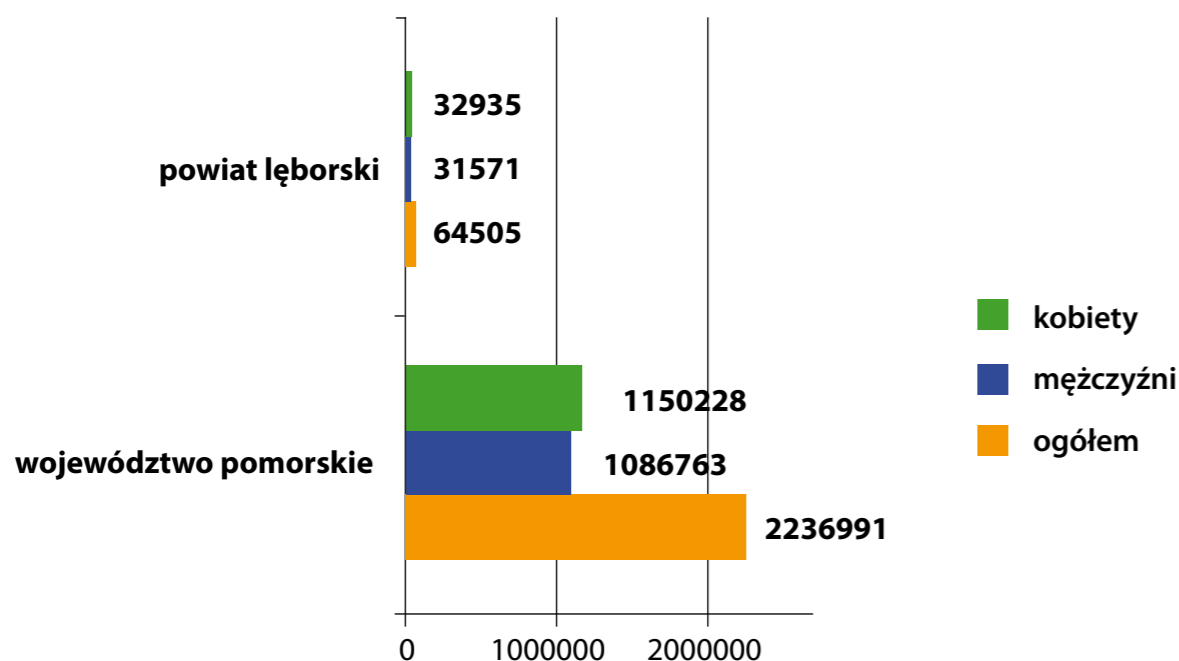
⁶ Strona internetowa gminy Cewice, <http://www.cewice.pl>

Wicko

„Gmina Wicko swym zasięgiem obejmuje obszar 216,08 km² zajmując północne tereny powiatu łębskiego w województwie pomorskim. W skład Gminy wchodzi 12 sołectw: Wicko, Białogarda, Łebieniec, Gęś, Żarnowska, Wojciechowo, Sarbsk, Wrzeście, Maszewko, Charbrowo, Szczenurze oraz Nowęcin. Obszar gminy stanowi część niezwykle malowniczego i atrakcyjnego Wybrzeża Słowińskiego o wybitnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Na terenie gminy znajduje się trzecie co do wielkości w Polsce jezioro Łebsko oraz jezioro Sarbsko i Czarne”⁷.

Charakterystyka demograficzna

Wykres 3 – Ludność powiatu łębskiego i województwa pomorskiego według miejsca zameldowania z podziałem na płeć⁸

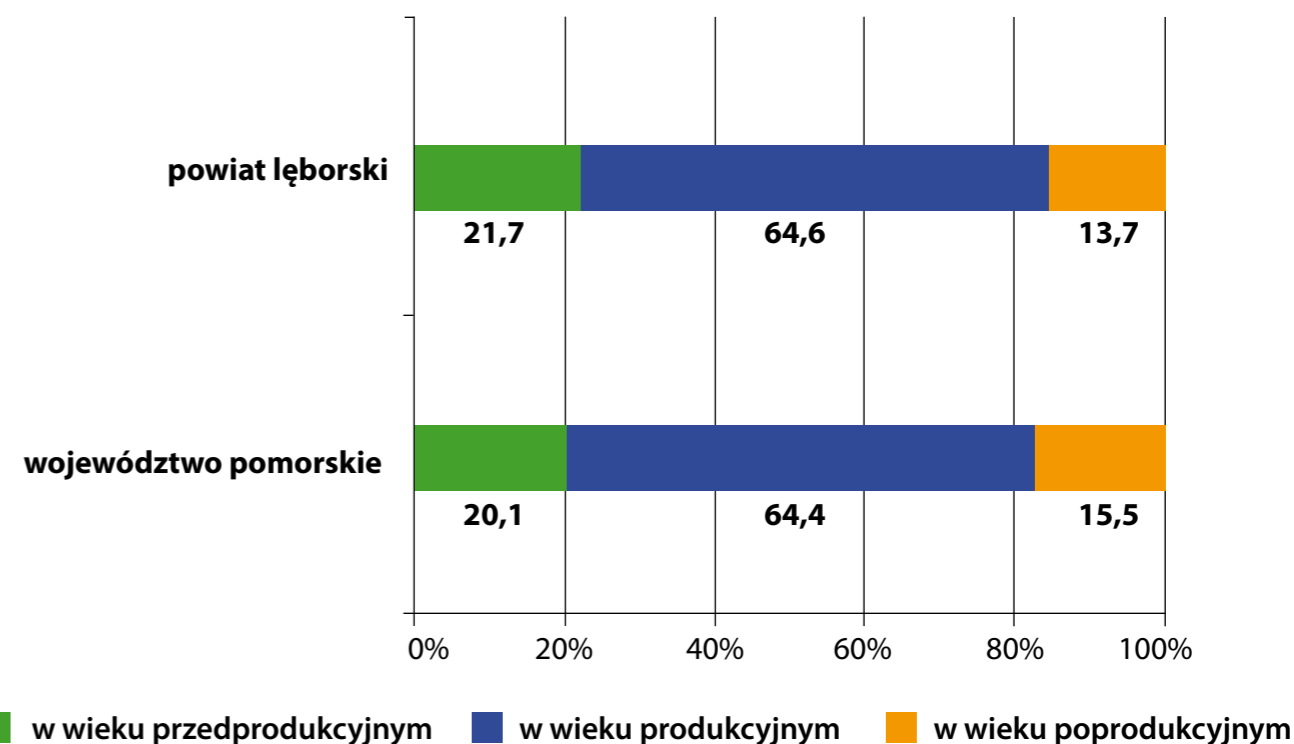

Ludność powiatu łębskiego stanowi niespełna 3 proc. populacji mieszkańców województwa pomorskiego. Udział kobiet wśród mieszkańców powiatu wynosi 51 proc., analogiczny wskaźnik w województwie pomorskim jest na zbliżonym poziomie. Prawie 60 proc. mieszkańców powiatu mieszka w miastach, natomiast udział ludności miejskiej wśród mieszkańców województwa pomorskiego wynosi 66 proc. W ostatnich latach liczba ludności powiatu łębskiego systematycznie się zwiększa.

⁷ Strona internetowa gminy Wicko, <http://www.wicko.pl/>

⁸ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl/bdl, dane na 31.12.2010 r.

Wykres 4 – Ludność powiatu łębskiego i województwa pomorskiego z podziałem na ekonomiczne grupy wieku⁹

Udział ludności w wieku produkcyjnym w populacji powiatu łębskiego oraz województwa pomorskiego jest podobny. 13,7 proc. mieszkańców powiatu i 15,5 proc. mieszkańców województwa to osoby w wieku poprodukcyjnym. Warto dodać, że według prognoz demograficznych obie porównywane społeczności będą się „starzeć” – udział seniorów w populacji stopniowo będzie ulegał zwiększeniu, co jest trendem uniwersalnym, nie zaś lokalnym, czy regionalnym.

Tabela 5 – Wybrane parametry demograficzne powiatu łębskiego i województwa pomorskiego¹⁰

	województwo pomorskie	powiat łębski
ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	122	91
kobiety na 100 mężczyzn	106	104
małżeństwa na 1000 ludności	6,1	6,8
urodzenia żywe na 1000 ludności	12,0	12,3
zgony na 1000 ludności	8,7	8,9
przyrost naturalny na 1000 ludności	3,4	3,4

⁹ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl/bdl, dane na 31.12.2010 r.

¹⁰ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl/bdl, dane na 31.12.2010 r.

Gęstość zaludnienia w powiecie łębskim jest zdecydowanie niższa w porównaniu do województwa pomorskiego. Pozostałe parametry charakteryzujące populację obydwu porównywanych jednostek są zbliżone.

Korzystanie z pomocy społecznej

Tabela 6 – Wybrane wskaźniki dotyczące korzystania z pomocy społecznej w powiecie łębskim i województwie pomorskim¹¹

	jednostka	województwo pomorskie	powiat łębski
osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności	osoba	579,4	brak danych
osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	osoba	171654	brak danych
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	gosp.dom.	74596	2905
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	204008	8069
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	9,1	12,6

W powiecie łębskim obserwujemy nieco wyższe wskaźniki korzystania z pomocy społecznej niż w województwie pomorskim. Informacja ta koresponduje z zamieszczonymi w dalszej części tego opracowania danymi dotyczącymi rynku pracy, w szczególności parametrami opisującymi zjawisko bezrobocia. Oznacza to, że mieszkańcy powiatu łębskiego są statystycznie biedniejsi na tle wszystkich mieszkańców regionu. Warto zaznaczyć, że wskaźniki wojewódzkie są „zawyżane” przez relatywnie bogatą i rozwiniętą aglomerację trójmiejską.

Na uwagę zasługuje fakt, że poszczególne gminy powiatu zdecydowanie różnią się pod względem odsetka mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. Jak podaje Statystyczne Vademecum Samorządowca, w roku 2008 z pomocy społecznej korzystało 12 proc. mieszkańców powiatu łębskiego: 6,9 proc. w Łęborku, 11,2 proc. w gminie Łeba, 16,4 proc. w gminie Wicko, 17 proc. w gminie Nowa Wieś Łębska i 25,2 proc. w gminie Cewice¹². Powyższe dane pokazują, że największe różnice występują między wiejskimi a miejskimi obszarami powiatu łębskiego.

¹¹ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl/bdl, dane na 31.12.2010 r.

¹² Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2010, Urząd Statystyczny w Gdańsku, dane za rok 2008

Struktura gospodarcza

Tabela 7 – Struktura gospodarcza powiatu łębskiego – liczba podmiotów gospodarczych¹³

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
podmioty gospodarki narodowej ogółem	7815	7903	8014	8174	8117	8343
sektor publiczny - ogółem	402	388	374	361	357	357
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	136	138	130	120	118	117
sektor publiczny - spółki handlowe	10	10	10	9	10	10
sektor prywatny - ogółem	7413	7515	7640	7813	7760	7986
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	6208	6246	6330	6470	6402	6579
sektor prywatny - spółki handlowe	252	267	276	284	284	298
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	75	82	84	87	83	84
sektor prywatny - spółdzielnie	31	31	33	33	32	32
sektor prywatny - fundacje	3	3	4	4	4	5
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	114	124	131	139	145	149

Tabela 8 – Struktura gospodarcza województwa pomorskiego – liczba podmiotów gospodarczych¹⁴

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
podmioty gospodarki narodowej ogółem	226421	229010	232806	240496	249262	260202
sektor publiczny - ogółem	9947	10053	9964	8334	7829	7903
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	3702	3680	3611	3533	3505	3520
sektor publiczny - przedsiębiorstwa państwowe	43	32	17	8	8	8
sektor publiczny - spółki handlowe	314	321	323	328	324	323
sektor publiczny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	8	7	6	7	5	4

¹³ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl/bdl, dane na 31.12.2010 r.

¹⁴ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl/bdl, dane na 31.12.2010 r.

sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	43	38	40	33	33	26
sektor prywatny - ogółem	216474	218957	222842	232162	241433	252299
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	169453	169967	172046	178396	185317	193855
sektor prywatny - spółki handlowe	17410	18201	18998	19688	20605	21704
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3484	3657	3788	3921	4060	4147
sektor prywatny - spółdzielnie	1118	1118	1099	1060	1063	1062
sektor prywatny - fundacje	533	585	624	658	711	787
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	4303	4581	4779	4962	5177	5378

Zarówno w powiecie łębskim, jak i w województwie pomorskim liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych systematycznie się zwiększa. Podmioty prywatne stanowią 96 proc. wszystkich podmiotów zarejestrowanych w powiecie łębskim. W województwie pomorskim analogiczny wskaźnik wynosi 97 proc.

Tabela 9 – Rodzaje działalności gospodarczej w powiecie łębskim i województwie pomorskim - liczba podmiotów gospodarczych¹⁵

	województwo pomorskie	powiat łębski
ogółem	260202	8343
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5692	253
przemysł i budownictwo	62042	1918
usługi	192453	6172

Około 3/4 podmiotów gospodarczych w powiecie łębskim oraz województwie pomorskim reprezentuje sektor usługowy. Pozostałe odsetki dla obydwu porównywanych jednostek administracyjnych również są podobne – 23-24 proc. zarejestrowanych podmiotów reprezentuje przemysł i budownictwo, natomiast 2-3 proc. - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Struktura ze względu na rodzaj prowadzonej działalności w poszczególnych gminach powiatu łębskiego jest zróżnicowana. Przemysł i budownictwo koncentruje się głównie w Łęborku, natomiast gminy wiejskie mają charakter rolniczy. Bliskość morza decyduje o rozwoju sektora turystycznego, który wydaje się mieć duży potencjał. Szczególna koncentracja tego typu usług występuje w Łebie, która jest znanym w całej Polsce nadmorskim kurortem. Tradycyjne branże

¹⁵ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl/bdl, dane na 31.12.2010 r.

związane z gospodarką morską (np. rybołówstwo) nie mają równie dobrych perspektyw. W sektorze przemysłowym występuje m.in. przemysł spożywczy, drzewny i materiałów budowlanych, jak również maszynowy, elektrotechniczny, farmaceutyczny¹⁶.

Tabela 10 – Struktura podmiotów gospodarczych w powiecie łębskim i województwie pomorskim ze względu na wielkość (ilość zatrudnionych pracowników)¹⁷

	województwo pomorskie	powiat łębski
ogółem	260202	8014
0 - 9	247736	7731
10 - 49	10339	219
50 - 249	1877	56
250 - 999	209	8
1000 i więcej	41	brak

Mikroprzedsiębiorstwa (podmioty zatrudniające nie więcej niż 9 pracowników) stanowią 96 proc. wszystkich podmiotów zarejestrowanych w powiecie łębskim i 95 proc. w województwie pomorskim. W powiecie łębskim w ogóle nie występują podmioty zatrudniające 1000 lub więcej pracowników, podczas gdy w regionie jest 41 takich jednostek.

Strategia rozwoju powiatu łębskiego

Niezmiernie istotnym dokumentem jest uchwalona w roku 2007 Strategia Rozwoju Powiatu Łębskiego - Aktualizacja na lata 2007-2013. Opracowanie to zawiera pogłębioną diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej, a także precyzuje wizję i główne kierunki rozwoju powiatu łębskiego. Warto w tym miejscu szerzej zaprezentować wybrane elementy wspomnianej Strategii.

Szczególnie cenną wydaje się być przeprowadzona na potrzeby wspomnianego opracowania analiza SWOT. Jest to jedno z najczęściej wykorzystywanych narzędzi diagnostycznych w analizach społeczno-gospodarczych. Elementami tej analizy jest opis mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń.

Mocne strony¹⁸

- Aktywność władz samorządowych;
- Korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne dla rozwoju przedsiębiorczości (dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa):

¹⁶ Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Łębskiego, Aktualizacja na lata 2007-2013 (2007)

¹⁷ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl/bdl, dane na 31.12.2010 r.

¹⁸ Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Łębskiego, Aktualizacja na lata 2007-2013 (2007)

- bliskość aglomeracji trójmiejskiej – duży rynek zbytu, koncentracja usług okołobiznesowych, ośrodki akademickie, etc.;
- rozwinięta sieć komunikacyjna: drogowa (w tym droga nr 6 łącząca Niemcy i Pomorze Zachodnie z Trójmiastem i Obwodem Kaliningradzkim) i kolejowa (linia Trójmiasto - Szczecin) – w dalszej perspektywie droga ekspresowa;
- bliskość lotniska w Rębiechowie, w perspektywie możliwość uruchomienia lotniska w Redzikowie;
- Zmiany liczby mieszkańców wskazują tendencję wzrostową;
- Duże zasoby ludzkie do wykorzystania – w tym wiele osób z kwalifikacjami odpowiadającymi profilom gospodarczym powiatu (obsługa ruchu turystycznego, gastronomia);
- Duże zasoby taniej kadry wytwórczej;
- Duże obszary dogodnie zlokalizowanych i w części uzbrojonych terenów inwestycyjnych – miasto Łębork, Nowa Wieś Łębska;
- Wolne, atrakcyjne tereny pod zabudowę i usługi okołoturystyczne na terenie powiatu;
- Duży potencjał rzemiosła na terenie powiatu;
- Różnorodność branż gospodarczych na terenie powiatu, stosunkowo duża ilość podmiotów gospodarczych (w skali regionu pomorskiego);
- Powiązania kapitałowe mieszkańców powiatu z sąsiednimi krajami (głównie z Niemcami, Wielką Brytanią i Irlandią) – poprzez pracę, rodzinę;
- Obecność kapitału zagranicznego w lokalnej przedsiębiorczości;
- Bogactwo walorów przyrodniczo-geograficznych powiatu:
 - morze – zagospodarowane, atrakcyjne plaże licznie odwiedzane w sezonie przez turystów; istniejące warunki do wspaniałego wypoczynku, uprawiania sportów wodnych, organizacji imprez ponadlokalnych;
 - jeziora – Łebsko, Sarbsko, Lubowidzkie (jezioro Łebsko jako trzecie pod względem powierzchni jezioro w Polsce);
 - atrakcje rekreacyjno-turystyczne (wypoczynek, sporty wodne – żeglarstwo, windsurfing, wędkarstwo, etc.), przyrodnicze i krajoznawcze (ostoje ptactwa i ryb, bogata flora, interesujące krajobrazy i punkty widokowe);
 - zasoby leśne – duży odsetek terenów leśnych (blisko 40% powierzchni powiatu), atrakcje rekreacyjno-turystyczne i krajoznawcze (wyznaczone szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe, bogactwo runa leśnego);
 - Słowiński Park Narodowy – rezerwat biosfery UNESCO – bogactwo gatunkowe fauny (szczególnie ptactwa) i flory, największe w Europie wędrujące wydmy na Mierzei Łebskiej, zachowane zabytki kulturowe Słowińców, etc. – obszar wielu badań naukowych i przyrodniczych;
 - czyste w małym stopniu skażone cywilizacyjnie środowisko naturalne;
 - spławne rzeki – rzeka Łeba i dopływy;

- korzystny, leczniczy mikroklimat – tereny atrakcyjne do zamieszkiwania, turystyki, wypoczynku, rekreacji, rehabilitacji, etc.;
- duże, udokumentowane pokłady borowin i torfów;
- Bogate tradycje lokalne, kultywowane przez mieszkańców powiatu – duża liczba organizacji, instytucji i ośrodków kulturotwórczych: chóry, zespoły regionalne, orkiestry, animatorzy kultury, baza kulturalna (muzea, galerie, ośrodki kultury);
- Cykliczne imprezy kulturalne, turystyczne i sportowe o ogólnokrajowym i międzynarodowym wymiarze – „Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Windsurfingu”, „Mistrzostwa Polski w Wędkarstwie”, Jarmark Św. Jakuba, Międzynarodowy Maraton Ekologiczny pami. Tomasa Hopfera, plenery malarskie, festiwale i koncerty, powitania i pożegnania lata, wyścigi wodne i regaty, sportowe biegi po plażach, konkursy rzeźb w piasku, etc.;
- Wydźwięk promocyjny Łeby – („Księstwo Łebskie”);
- Istniejąca baza turystyczna:
 - hotele;
 - ośrodki wypoczynkowe;
 - pensjonaty i kwatery prywatne;
 - campingi i pola namiotowe;
 - baza gastronomiczna;
 - zagospodarowanie plaż i przyrodniczych walorów turystycznych;
 - szlaki turystyczne;
 - ścieżki rowerowe i konne;
 - biura podróży i informacji turystycznej;
 - istniejące gospodarstwa agroturystyczne;
 - zabytki architektury i pomniki przyrody;
- Duże arealy użytków rolnych (w gminach wiejskich) w tym znaczne odsetki użytków zielonych – możliwości powiększania gospodarstw i tworzenia nowych, wielkoobszarowych;
- Tereny atrakcyjne ekologicznie – baza dla produkcji zdrowej żywności;
- Tradycje i doświadczenie rolnicze ludności wiejskiej;
- Wyśmienite warunki przyrodnicze i ekologiczne dla rozwoju agroturystyki;
- Wysoki odsetek dużych gospodarstw rolnych powyżej 20 ha (ok. 15%);
- Gęsta sieć dróg lokalnych;
- Rozwój szkolnictwa wyższego w Łęborku;
- Wysoki poziom nauczania – dobra kadra nauczycielska, liczne osiągnięcia;
- Dobra sieć szkół średnich;
- Kierunki kształcenia odpowiadające zapotrzebowaniu oraz różnorodność profili nauczania;
- Bliskość ośrodków akademickich – Trójmiasto, Słupsk;
- Rosnąca chłonność rynku dla absolwentów wyższych uczelni;

- Dostępność usług medycznych, także specjalistycznych;
- Wysoki poziom kadry medycznej;
- Instytucjonalna i materialna baza usług z zakresu polityki społecznej – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, gminne i miejskie ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, rodziny zastępcze, wielofunkcyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- Doświadczenie w aplikowaniu i prawidłowym rozliczaniu dotacji z funduszy Unii Europejskiej i innych środków pomocowych;
- Istnieją opracowane branżowe dokumenty strategiczne istotne dla rozwoju powiatu.

Słabe strony

- Niedostateczny przepływ informacji pomiędzy przedsiębiorcami i samorządami lokalnymi oraz promocji przedsiębiorczości na terenie powiatu – dobrych wzorców;
- Niedostatek kapitału lokalnego i utrudniony dostęp miejscowych przedsiębiorców do kapitału zewnętrznego;
- Niedostateczne wykorzystanie miejscowych walorów i zasobów;
- Utrudniony dostęp małej i średniej przedsiębiorczości do rynków zbytu (w Trójmieście, Słupsku – duża konkurencja);
- Ucieczka młodej, wykształconej kadry do większych ośrodków gospodarczych;
- Zmniejszenie się liczby osób w wieku produkcyjnym;
- Nieprawidłowa struktura lokalnych usług – zbyt duża dominacja handlu (małe możliwości generowania rozwoju gospodarczego, koniunktury);
- Brak wdrażanych planów rozwojowych i planów zagospodarowania przestrzennego w wielu jednostkach samorządowych powiatu;
- Niewielki udział w wymianie gospodarczej ze Skandynawią i krajami nadbałtyckimi – najbliższymi sąsiadami;
- Ogromne różnice proporcjonalne w lokalizacji bazy turystycznej i infrastruktury technicznej na terenie powiatu (ogromna przewaga Łeby – z racji najatrakcyjniejszych walorów turystycznych oraz miasta Łęborka nad pozostałymi gminami powiatu);
- Niedostatki w infrastrukturze technicznej (dotyczy szczególnie terenów wiejskich):
 - sieci wodociągowe i kanalizacyjne, oczyszczalnie ścieków, telekomunikacja;
 - zły stan techniczny niektórych odcinków dróg - w szczególności zbyt mała przepustowość drogi nr 214 (Kościerzyna - Łębork - Łeba);
 - brak wspólnego, powiatowo-gminnego programu zbiórki, recyklingu i składowania odpadów;
 - brak obwodnicy zachodniej w Łebie;
- Brak połączeń kolejowych pomiędzy Łęborkiem a Łebą w okresach sezonowych oraz mała ich częstotliwość w sezonie;
- Niedostatki bazy sportowej;

- Brak koordynacji w działaniach promocyjnych poszczególnych gmin i powiatu;
- Zbyt mało profesjonalnej informacji i promocji w Internecie lub też ich brak (w przypadku niektórych gmin powiatu);
- Niewykorzystane walory agroturystyczne i ekologiczne wsi łębskiej – brak na terenie powiatu organizacji koordynującej i wspomagającej działania na rzecz tworzenia dodatkowych działalności gospodarczych w rolnictwie;
- Nierównomiernie rozłożona sieć gospodarstw agroturystycznych na terenie powiatu;
- Niska siła nabywcza społeczności lokalnej;
- Brak oznakowań i opisów niektórych szlaków turystycznych, brak wytyczonych szlaków wodnych;
- Niski stopień estetyki wsi łębskiej;
- Niska wydajność produkcji rolnej;
- Brak zorganizowanych grup producenckich umożliwiających prowadzenie profesjonalnego marketingu produktów rolnych oraz wprowadzających towary na dalsze rynki zbytu (Trójmiasto, Słupsk, etc.);
- Słabe kwalifikacje rolników – niedostateczna działalność organizacji rolniczych i szkoleniowych;
- Ukryte bezrobocie na wsi, zwłaszcza w małych gospodarstwach;
- Brak kapitału inwestycyjnego;
- Zdekapitalizowany sprzęt rolniczy;
- Brak instytucjonalnych form wspierających podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej;
- Brak szerokiego zaplecza dla szkolnictwa wyższego – kampusu;
- Niewystarczające działania umożliwiające zmianę kwalifikacji zawodowej osób dorosłych;
- Niedostatki bazy dydaktycznej;
- Słaba promocja zdrowia;
- Bariery architektoniczne ograniczające swobodę poruszania się osób niepełnosprawnych;
- Utrudnienia w dostępie do Internetu dla wszystkich mieszkańców powiatu (w szczególności na obszarach wiejskich).

Szanse

- Przystąpienie Polski do struktur Unii Europejskiej – łatwiejszy dostęp do zagranicznych kapitałów oraz miejsc pracy tworzonych w krajach unijnych, nowe rynki zbytu, nowe technologie;
- Możliwość pozyskiwania zagranicznych i krajowych funduszy pomocowych na rozwój społeczno-gospodarczy powiatu – fundusze strukturalne Unii Europejskiej (w szczególności RPO WP, POIG, PO KL na lata 2007-2013), Banku Światowego, tzw. Fundusze Norweskie, fundusze agencji rządowych, itd.;
- Aktywna polityka rządu, sprzyjająca rozwojowi sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw;

- Moda (w Polsce i Europie) na nowe formy turystyki – turystyka kwalifikowana (nordic walking, hippika, żeglarstwo, wędkarstwo, sporty ekstremalne), turystyka uzdrowiskowa, agroturystyka, potrzeby mieszkańców dużych miast co do wypoczynku i zamieszkania na terenach atrakcyjnych przyrodniczo – szczególnie zauważalne wśród kadr menedżerskich i wysoko wykwalifikowanych pracowników;
- Możliwość nadania miastu Łeba statusu uzdrowiska;
- Zapotrzebowanie w Polsce i Europie na zdrową, ekologiczną żywność;
- Zwiększenie produkcji ryb, przy załamaniu się przetwórstwa wołowiny i wieprzowiny;
- Plany rozbudowy drogi ekspresowej S6;
- Przywrócenie połączeń kolejowych pomiędzy Łęborkiem a Łebą w okresach posezono-nych;
- Dynamiczny rozwój gospodarczy i społeczny Trójmiasta – rynek zbytu, przemysł, lotnisko, porty morskie, szkolnictwo wyższe, kultura;
- Rozwój międzynarodowej współpracy miast i regionów nadbałtyckich, współpraca z miastami partnerskimi;
- Zacieśnianie powiązań gospodarczych i historycznych z Niemcami;
- Zainteresowanie przedsiębiorców wolnymi terenami inwestycyjnymi;
- Dostęp do tanich kredytów na inwestycje;
- Opracowane programy rozwoju regionu województwa pomorskiego ukierunkowane na poszczególne dziedziny.

Zagrożenia

- Sezonowość w turystyce, kaprysy pogody;
- Zły system finansowania działań powiatu – niewielki udział dochodów własnych w budżecie powiatu, uzależnienie od pieniędzy centralnych;
- niedofinansowanie wielu działów: oświaty, służby zdrowia, opieki społecznej, etc.;
- Zamiar likwidacji powiatowych funduszy: Zasobu Geodezyjno-Kartograficznego, Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Spadek tempa wzrostu gospodarczego w Polsce;
- Wyłączanie podmiotów z powiatowej administracji zespolonej (do tej pory wyłączono już Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, Powiatową Inspekcję Weterynaryjną, Powiatową Komendę Policji);
- Brak ogólnokrajowego programu walki z bezrobociem strukturalnym (popegeerowski);
- Odpływ ludzi w wieku produkcyjnym do szybciej rozwijających się i atrakcyjniejszych regionów polskich i unijnych;
- Nadmierne obciążenia finansowe firm, duże koszty pracy – podatki, ZUS;
- Częste zmiany przepisów prawnych i ich niejednoznaczna interpretacja;
- Kadencyjność władz, zarówno rządowych, jak i samorządowych;

- Trudny dostęp do kredytów inwestycyjnych dla małych firm;
- Ubożenie społeczeństwa polskiego;
- Słaba polityka proeksportowa i proinwestycyjna państwa w stosunku do małych i średnich firm;
- Małe środki finansowe na rozwój regionalny;
- Skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego.

Podsumowując, można powiedzieć, że większość elementów wskazanych w powyższej analizie pozostaje nadal aktualna. Warto w tym miejscu zauważyć, że Strategia Rozwoju Powiatu Łęborskiego została przygotowana w 2007 roku, a więc przeszło rok przed wybuchem ogólno-światowego kryzysu gospodarczego. Od roku 2008 mamy do czynienia ze zmianą warunków zewnętrznych, co z pewnością zmienia perspektywę i ogranicza możliwości realizacji pewnych założeń poczynionych w warunkach znakomitej koniunktury gospodarczej.

We wspomnianej Strategii sformułowana została następująca misja Powiatu Łęborskiego:

„Podniesienie standardu życia mieszkańców powiatu łęborskiego przez zapewnienie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego z poszanowaniem środowiska naturalnego i wykorzystaniem jego turystycznych walorów”¹⁹.

Misja ta jest realizowana poprzez cele strategiczne i kierunki działania w następujących obszarach:

GOSPODARKA

Gospodarka to jeden z najważniejszych aspektów rozwoju powiatu. Zadanie samorządu w tej dziedzinie polega głównie na stworzeniu warunków dla wykorzystania istniejącego potencjału gospodarczego, aktywizacji i rozwoju obszarów wiejskich oraz tworzenia korzystnych warunków inwestowania dla kapitału rodzimego i zagranicznego. Ekonomiczny dobrobyt jest niezwykle istotnym elementem zrównoważonego rozwoju i umożliwia zwalczanie ubóstwa.

SPOŁECZNOŚĆ

Priorytetem w tym obszarze jest zwalczanie bezrobocia i zmniejszanie jego społecznych skutków, a także tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju edukacji, kultury, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa społecznego.

¹⁹ Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Łęborskiego, Aktualizacja na lata 2007-2013 (2007)

INFRASTRUKTURA

Priorytetowe zadania w tym zakresie to działania w kierunku budowy i modernizacji sieci dróg służące zwiększeniu dostępności powiatu łębskiego. Ważnym aspektem w tej dziedzinie jest również likwidacja barier architektonicznych oraz modernizacja całej infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia.

PRZESTRZEŃ

Obszar zawierający działania służące lepszemu wykorzystaniu atrakcyjnego położenia geograficznego, a także zacieśnianiu współpracy na poziomie gmina – powiat, powiat – województwo oraz współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej.

EKOLOGIA

Ochrona środowiska naturalnego i jego niepowtarzalnych walorów oraz działania służące minimalizacji antropogenicznej presji na środowisko. Obszar ten wspierany jest działaniami w zakresie promocji i edukacji ekologicznej²⁰.

²⁰ Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Łębskiego, Aktualizacja na lata 2007-2013 (2007)

3. Analiza rynku pracy w powiecie łębskim na tle województwa pomorskiego, charakterystyka szczegółowa powiatu łębskiego

Niniejszy rozdział zawiera zestaw informacji na temat rynku pracy w powiecie łębskim na tle sytuacji w województwie pomorskim. Poniżej znajdują Państwo informacje na temat podstawowych wskaźników rynku pracy o zasięgu krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

Tabela 11 – Stopa bezrobocia w poszczególnych latach²¹

Rok	Powiat łębski w [%]	Województwo pomorskie w [%]	Kraj w [%]
1991	-	17,8	11,4
1992	-	23,3	13,6
1993	-	29,7	16,4
1994	33,6	29,8	16,1
1995	33,6	28,4	14,9
1996	27,5	26,8	13,6
1997	20,7	20,9	10,5
1998	19,9	20,5	10,4
1999	21,3	13,7	13,0
2000	26,9	16,6	15,1
2001	31,4	20,7	19,4
2002	34,3	22,4	20,0
2003	33,2	22,6	20,0
2004	31,2	21,3	19,1
2005	28,3	19,2	17,6
2006	26,3	15,3	14,8
2007	20,1	10,9	11,4
2008	16,8	8,4	9,5
2009	18,5	12,0	11,9
2010	19,1	12,2	12,3
2011 ²²	17,7	11,7	11,8

²¹ Źródło: strona internetowa Powiatowego Urzędu Pracy w Łęborku

²² Dane za wrzesień 2010 roku

Stopa bezrobocia jest jednym z najczęściej stosowanych wskaźników opisujących sytuację na rynku pracy. Wielkość tę można zdefiniować jako relację liczby bezrobotnych do liczby osób aktywnych ekonomicznie.

Wyraźnie widać, że stopa bezrobocia w powiecie łębskim jest zdecydowanie wyższa niż w województwie pomorskim. W latach 2000-2004 różnica między wskaźnikiem powiatowym a wojewódzkim wynosiła około 10 punktów procentowych, zaś w roku 2010 – niespełna 7 punktów procentowych. Warto zaznaczyć, że najwyższa, przeszło trzydziestoprocentowa stopa bezrobocia odnotowywana była w latach 2001-2004. Rekordowy był pod tym względem rok 2002, kiedy stopa bezrobocia wyniosła 34,3 proc. W kolejnych latach sytuacja na lokalnym rynku pracy ulegała poprawie. W okresie dobrej koniunktury gospodarczej stopa bezrobocia systematycznie spadała, aż do 16,8 proc. w 2008 roku. Światowy kryzys ekonomiczny, którego skutki nie pozostały bez wpływu na sytuację polskiej gospodarki, przyczynił się do odwrócenia tego trendu. Od 2009 roku obserwujemy ponowny wzrost stopy bezrobocia. Warto dodać, że analogiczny wskaźnik dla województwa pomorskiego w kolejnych latach jest zbliżony do średniej ogólnopolskiej.

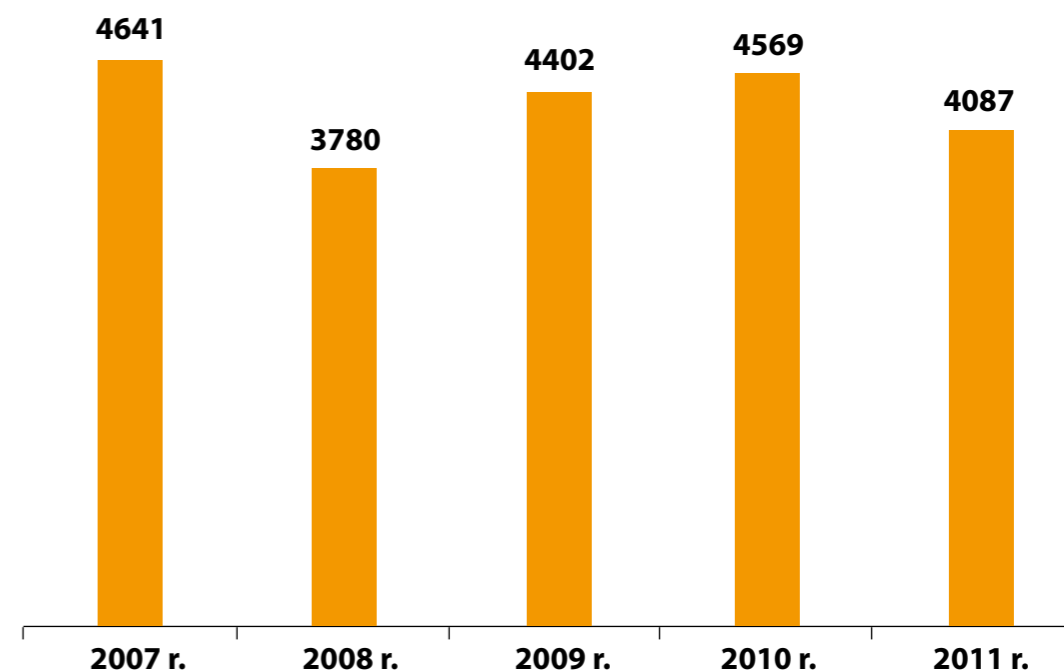
Tabela 12 – Stopa bezrobocia z podziałem na kwartały 2010 roku²³

kwartał	Powiat w [%]	Województwo w [%]	Kraj w [%]
pierwszy	19,6	13,1	12,9
drugi	17,2	11,9	11,6
trzeci	17,7	11,6	11,5
czwarty	19,1	12,2	12,3

Jak pokazują dane zamieszczone w powyższej tabeli, na sytuację na rynku pracy mają wpływ czynniki sezonowe. Wyraźnie widać, że w miesiącach wiosennych i letnich stopa bezrobocia zmniejsza się, natomiast jesienią i zimą – ponownie ulega zwiększeniu. Zjawisko to ma charakter ogólnopolski, nie zaś regionalny czy lokalny. Dodatkowym potwierdzeniem tej tendencji jest fakt, że największy napływ bezrobotnych (liczba osób, które uzyskały status osoby bezrobotnej) w kolejnych latach odnotowywany jest w miesiącach jesiennych i zimowych.

²³ Źródło: strona internetowa Powiatowego Urzędu Pracy w Łęborku, <http://www.pup.lebork.pl>

Wykres 13 – liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie łębskim na koniec roku²⁴

Na koniec 2008 roku w powiecie łębskim było 3.780 zarejestrowanych bezrobotnych. W roku tym liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 861 osób w porównaniu ze stanem na koniec roku 2007. W roku 2009 odnotowane zostały 4402 osoby bezrobotne. Z kolei w 2010 roku liczba bezrobotnych wynosiła 4569 osób. Odnotowany spadek liczby w roku 2011 może wynikać z czynników sezonowych²⁵.

Wzrost liczby bezrobotnych odnotowany w powiecie łębskim w 2009 roku był relatywnie niski (16,5 proc.) na tle województwa pomorskiego. Zdecydowanie wyższą dynamikę wzrostu liczby bezrobotnych w analogicznym okresie odnotowano w Trójmieście i okolicach trójmiejskiej aglomeracji²⁶.

- w Gdyni - 137,0 % (o 3.129 osób)
- w powiecie gdańskim - 113,6 % (o 1.156 osób)
- w Gdańsku - 97,0 % (o 4.684 osoby)
- w Sopocie - 85,8 % (o 289 osób)

²⁴ Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2009), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2009 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2010), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011), Sytuacja na łębskim rynku pracy w I półroczu 2011 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)

²⁵ Dane na 30.06.2011 roku

²⁶ Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2009 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2010)

Tabela 14 – Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminach powiatu łębarskiego w poszczególnych latach²⁷

Jednostka administracyjna	Bezrobotni zarejestrowani - 31.12.2007	Bezrobotni zarejestrowani - 31.12.2008	Bezrobotni zarejestrowani - 31.12.2009	Bezrobotni zarejestrowani - 31.12.2010	Bezrobotni zarejestrowani - 30.06.2011
Łębork	2.136	1.718	2.157	2.285	2.180
Łeba	300	214	235	235	189
Cewice	651	535	529	577	494
Nowa Wieś Łębarska	1.019	871	1.016	935	798
Wicko	535	442	465	537	426
Powiat łębarski	4.641	3.780	4.402	4.569	4.087

Sytuacja na powiatowym rynku pracy jest zróżnicowana ze względu na podział terytorialny. Dla przykładu – zarejestrowani bezrobotni zamieszkali w mieście Łębork stanowią około połowy wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie łębarskim. Z kolei procentowy udział zarejestrowanych bezrobotnych, zamieszkałych w Łebie, wynosi około 5-6 proc.

W roku 2008 we wszystkich porównywanych gminach zmniejszyła się liczba bezrobotnych w porównaniu z rokiem poprzednim. Najwyższy spadek odnotowany został w Łebie, natomiast najniższy - w gminie Nowa Wieś Łębarska. Warto odnotować, że w roku 2008 zakończył się kilkuletni okres pomyślnej koniunktury gospodarczej, między innymi związany z wysokim tempem wzrostu gospodarczego oraz napływem środków z Unii Europejskiej. Od roku 2009 obserwujemy pogorszenie sytuacji na rynku pracy, choć trudno mówić o skokowym wzroście wskaźników bezrobocia. W 2009 i 2010 roku rosła liczba bezrobotnych w powiecie, jednak tendencja ta nie dotyczyła wszystkich gmin. Na przykład liczba bezrobotnych w gminie Łeba w roku 2009 i 2010 jest identyczna, zaś w gminie Nowa Wieś Łębarska odnotowany został spadek liczby bezrobotnych w roku 2010 w porównaniu z rokiem poprzednim.

²⁷ Źródło: Sytuacja na łębarskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2009), Sytuacja na łębarskim rynku pracy w 2009 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2010), Sytuacja na łębarskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011), Sytuacja na łębarskim rynku pracy w I półroczu 2011 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)

Tabela 15 – Napływ i odpływ bezrobotnych w poszczególnych latach²⁸

	Rok 2006r.	Rok 2007r.	Rok 2008r.	Rok 2009r.	Rok 2010r.	Rok 2011r.
Napływ bezrobotnych w tym :	5.970	5.062	5.466	6.713	6.715	2.601
• po raz pierwszy	1.015	876	859	1.316	1.179	
• po raz kolejny	4.955	4.186	4.607	5.397	5.536	
Odpływ z bezrobocia w tym z powodu :	6.420	6.865	6.327	6.091	6.548	3.083
• podjęcia pracy	3.768	3.345	2.890	2.360	3.000	
• rozpoczęcia szkolenia	269	424	344	454	502	
• rozpoczęcia stażu	273	282	241	468	484	
• rozpoczęcia przygotowania zawodowego w miejscu pracy	89	275	210	27	0	
• rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	238	246	183	181	174	
• nie potwierdzenia gotowości do pracy	933	1.119	1.453	1.789	1.810	
• dobrowolnej rezygnacji	222	217	301	282	196	

W roku 2008 5.466 mieszkańców powiatu łębarskiego uzyskało status bezrobotnego. Liczba ta zwiększyła się o 404 osoby w porównaniu z rokiem 2007, w którym nowo zarejestrowanych było 5.062. W roku 2009 takich osób było znacznie więcej – 6.713, natomiast w 2010 – 6.715.

Warto zwrócić uwagę, że zdecydowana większość nowo zarejestrowanych bezrobotnych to osoby ponownie powracające do rejestracji. Okazuje się zatem, że zatrudnienie podejmowane przez miejscowych bezrobotnych najczęściej ma charakter nietrwały, doraźny. Udział osób „powracających” w grupie nowo zarejestrowanych bezrobotnych wynosił 84 proc. w 2008 r. (4.607 osób). W roku 2009 analogiczny wskaźnik wynosił 80 proc., zaś w 2010 roku – 82 proc.

W 2008 roku z rejestru bezrobotnych wyłączonych zostało 6.327 osób, w 2009 - 6.091, w 2010 - 6.548. Najczęstszą przyczyną wyłączenia z ewidencji jest podjęcie pracy. W roku 2008 pracę podjęło 2.890 osób, co stanowi 45,7 proc. ogółu wyłączonych. Analogiczny wskaźnik w kolejnych latach wynosił odpowiednio: w 2009 – 38,7 proc., natomiast w 2010 – 45,8 proc.

²⁸ Źródło: Sytuacja na łębarskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2009), Sytuacja na łębarskim rynku pracy w 2009 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2010), Sytuacja na łębarskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011), Sytuacja na łębarskim rynku pracy w I półroczu 2011 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)

Tabela 16 – Wskaźnik płynności rynku pracy w 2008 roku²⁹

Miesiąc	Liczba zarejestrowanych NAPŁYW	Liczba wyłączonych z ewidencji ODPŁYW	Liczba podjęć pracy	Wskaźnik płynności rynku pracy w %
styczeń	602	385	199	33,1
luty	432	394	245	56,7
marzec	352	474	225	63,9
kwiecień	428	855	357	83,4
maj	335	750	328	97,9
czerwiec	351	628	266	75,8
lipiec	413	610	223	54,0
sierpień	384	453	194	50,5
październik	490	521	255	52,0
listopad	516	372	165	32,0
grudzień	636	295	130	20,4

Tabela 17 – Wskaźnik płynności rynku pracy w 2009 roku³⁰

Miesiąc	Liczba zarejestrowanych NAPŁYW	Liczba wyłączonych z ewidencji ODPŁYW	Liczba podjęć pracy	Wskaźnik płynności rynku pracy w %
styczeń	571	308	94	16,5
luty	506	306	119	23,5
marzec	475	607	222	46,7
kwiecień	422	612	218	51,7
maj	426	692	239	56,1
czerwiec	485	672	217	44,7
lipiec	571	576	239	41,9
sierpień	488	452	181	37,1
wrzesień	735	581	253	34,4
październik	688	430	186	27,0
listopad	619	503	214	34,6
grudzień	727	352	178	24,5

²⁹ Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2009)³⁰ Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2009 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2010)Tabela 18 – Wskaźnik płynności rynku pracy w 2010 roku³¹

Miesiąc	Liczba zarejestrowanych NAPŁYW	Liczba wyłączonych z ewidencji ODPŁYW	Liczba podjęć pracy	Wskaźnik płynności rynku pracy w %
styczeń	719	303	142	19,7
luty	541	480	161	29,8
marzec	514	639	259	50,4
kwiecień	482	678	259	53,7
maj	433	684	290	67,0
czerwiec	408	666	295	72,3
lipiec	463	519	254	54,9
sierpień	451	514	201	44,6
wrzesień	718	493	259	36,1
październik	683	523	259	37,9
listopad	541	580	357	66,0
grudzień	762	469	264	34,6

Tabela 19 – Wskaźnik płynności rynku pracy w I półroczu 2011 roku³²

Miesiąc	Liczba zarejestrowanych NAPŁYW	Liczba wyłączonych z ewidencji ODPŁYW	Liczba podjęć pracy	Wskaźnik płynności rynku pracy w %
styczeń	708	371	187	26,4
luty	486	368	172	35,4
marzec	421	526	202	48,0
kwiecień	343	582	295	86,0
maj	334	634	303	90,7
czerwiec	309	602	306	99,0

Za istotny dla opisu sytuacji na lokalnym rynku pracy można uznać wskaźnik płynności rynku pracy, rozumiany jako procentowy udział liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę do liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych.

W grudniu roku 2008 wskaźnik ten wynosił 20,4 proc., na koniec 2009 roku – 24,5 proc., w grudniu 2010 – 34,6 proc.

³¹ Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)³² Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w I półroczu 2011 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)

Tabela 20 – Liczba bezrobotnych kobiet i udział procentowy kobiet wśród wszystkich bezrobotnych³³

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Liczba bezrobotnych ogółem	6.444	4.641	3.780	4.402	4.569	4.087
Bezrobotne kobiety w tym :	3.885	2.942	2.467	2.451	2.535	2.339
• poprzednio pracujące	3.327	2.529	2.096	2.114	2.182	
• z prawem do zasiłku	545	449	463	649	406	
• zamieszkałe na wsi	1.709	1.359	1.209	1.138	1.145	
Udział % kobiet do ogółu bezrobotnych	60,3	63,4	65,3	55,7	55,5	57,2

Dla porównania – w roku 2010 kobiety stanowiły 53,3 proc. wszystkich bezrobotnych³⁴.

Kobiety stanowią grupę o szczególnej sytuacji na rynku pracy. Jak pokazują powyższe dane, jest to grupa nadreprezentowana w strukturze bezrobotnych w porównaniu z mężczyznami. Z pewnością świadczy to o niższej aktywności zawodowej kobiet. Do przyczyn bezrobocia w grupie kobiet zaliczyć można między innymi niskie kwalifikacje zawodowe, a także trudności związane z łączeniem aktywności na rynku pracy z wychowywaniem dzieci. Sytuacja kobiet jest szczególna - jak pokazują dane zamieszczone w dalszej części raportu, bezrobotne kobiety charakteryzują się wyższym poziomem wykształcenia, niż bezrobotni mężczyźni.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łęborku wynika, że kobiety stanowią 68,4 proc. osób długotrwale bezrobotnych - 1.056 osób (2008), 67,8 proc. – 1.138 osób (2009), 61,8 proc. – 1.276 osób (2010), 62,3 proc. – 1.257 osób (I półrocze 2011).

W grupach bezrobotnych, wyodrębnionych ze względu na szczególną sytuację na rynku pracy, kobiety stanowią:

W roku 2008:

- do 25 roku życia - 66,9 proc.
- powyżej 50 roku życia - 52,2 proc.
- bez kwalifikacji zawodowych - 71,2 proc.
- bez doświadczenia zawodowego - 72,1 proc.
- samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia - 91,8 proc.
- niepełnosprawni - 60,8 proc.

³³ Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2009), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2009 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2010), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011), Sytuacja na łębskim rynku pracy w I półroczu 2011 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)

³⁴ Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku

W roku 2009:

- do 25 roku życia - 58,3 proc.
- powyżej 50 roku życia - 44,2 proc.
- bez kwalifikacji zawodowych - 63,4 proc.
- bez doświadczenia zawodowego - 63,4 proc.
- samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia - 89,2 proc.
- niepełnosprawni - 56,9 proc.

W roku 2010:

- do 25 roku życia - 56,2 proc.
- powyżej 50 roku życia - 44,7 proc.
- bez kwalifikacji zawodowych - 60,6 proc.
- bez doświadczenia zawodowego - 62,5 proc.
- samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia - 85,7 proc.
- niepełnosprawni - 55,2 proc.

Tabela 21 – Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku i procentowy udział bezrobotnych z prawem do zasiłku wśród wszystkich bezrobotnych³⁵

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Liczba bezrobotnych ogółem	6.444	4.641	3.780	4.402	4.569	4.087
Bezrobotni z prawem do zasiłku w tym :	1.097	791	788	1.362	783	657
• zamieszkali na wsi	531	394	374	681	358	
• kobiety	545	449	463	649	406	
Udział % bezrobotnych z prawem do zasiłku do ogółu bezrobotnych	17,0	17,0	20,8	30,9	17,1	16,1

Jak wynika z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łęborku, procentowy udział bezrobotnych, posiadających prawo do zasiłku, waha się od 16,1 do 30,9 proc. ogółu bezrobotnych. Powyższy wskaźnik jest o tyle istotny, że dla wielu rodzin, w których występuje problem bezrobocia, zasiłek jest podstawowym lub wręcz jedynym źródłem dochodów. W 2010 roku bezrobotni

³⁵ Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2009), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2009 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2010), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011), Sytuacja na łębskim rynku pracy w I półroczu 2011 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)

z prawem do zasiłku stanowili 20,1 proc. ogółu bezrobotnych w całym województwie pomorskim³⁶.

Tabela 22 – Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi i procentowy udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi wśród wszystkich bezrobotnych³⁷

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Liczba bezrobotnych ogółem	6.444	4.641	3.780	4.402	4.569	4.087
Bezrobotni zamieszkali na wsi w tym :	2.927	2.205	1.848	2.010	2.049	1.718
• kobiety	1.709	1.359	1.209	1.138	1.145	
• z prawem do zasiłku	531	394	374	681	358	
Udział % bezrobotnych zamieszkałych na wsi do ogółu bezrobotnych	45,4	47,5	48,9	45,7	44,8	42,0

Charakter bezrobocia na obszarach wiejskich jest specyficzny, zwłaszcza w porównaniu z sytuacją obserwowaną w miastach. Przede wszystkim można mówić o większej trwałości tego zjawiska, jak również mniejszej elastyczności i dynamice wiejskiego rynku pracy.

W roku 2008 w powiecie łębskim było 1.848 bezrobotnych osób z obszarów wiejskich, co stanowiło 48,9 proc. ogółu zarejestrowanych. W kolejnych latach analogiczne wskaźniki wynosiły odpowiednio: 45,7 proc. w 2009, 44,8 proc. w 2010 roku i 42 proc. w I półroczu 2011. W województwie pomorskim w roku 2010 bezrobotni zamieszkali na obszarach wiejskich stanowili 45,2 proc. ogółu bezrobotnych.

³⁶ Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku

³⁷ Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2009), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2009 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2010), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011), Sytuacja na łębskim rynku pracy w I półroczu 2011 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)

Tabela 23 – Liczba bezrobotnych osób w wieku do 25. roku życia oraz procentowy udział bezrobotnej młodzieży wśród wszystkich bezrobotnych³⁸

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Liczba bezrobotnych ogółem	6.444	4.641	3.780	4.402	4.569	4.087
Bezrobotni w wieku do 25 lat w tym :	1.256	852	749	984	991	839
• kobiety	730	549	501	574	557	
• z prawem do zasiłku	194	134	106	191	72	
Udział % bezrobotnych do 25 roku życia do ogółu bezrobotnych	19,5	18,4	19,8	22,4	21,7	20,5

W ostatnich latach poważnym problemem jest bezrobocie wśród młodych ludzi, którzy często nie dysponują odpowiednim doświadczeniem zawodowym, a także legitymują się wykształceniem i kwalifikacjami zawodowymi nieadekwatnymi do oczekiwań i potrzeb pracodawców. Na trudną sytuację w tej grupie wiekowej wpływają również czynniki demograficzne (wysoka podaż młodzieży wchodzącej na rynek pracy). Młodzi ludzie często rozpoczynają poszukiwanie pracy od rejestracji w publicznych instytucjach zatrudnienia, zatem wielu z nich – przynajmniej na pewien okres – staje się bezrobotnymi.

W końcu grudnia roku 2008 młodzież do 25. roku życia stanowiła 19,8 proc. ogółu zarejestrowanych bezrobotnych - 749 osób. W następnych latach odnotowane zostały następujące wskaźniki: 2009 – 22,4 proc., 2010 – 21,7 proc., zaś w I półroczu 2011 – 20,5 proc. Dla porównania – wśród bezrobotnych w województwie pomorskim młodzież do 25. roku życia stanowi 22,7 proc. (dane za rok 2010).

³⁸ Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2009), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2009 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2010), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011), Sytuacja na łębskim rynku pracy w I półroczu 2011 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)

Tabela 24 – Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia i procentowy udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia wśród wszystkich bezrobotnych³⁹

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Liczba bezrobotnych ogółem	6.444	4.641	3.780	4.402	4.569	4.087
Bezrobotni w wieku powyżej 50 lat w tym:	1.393	1.129	962	973	1.064	972
• kobiety	666	563	502	430	476	
• z prawem do zasiłku	235	185	185	298	274	
Udział % bezrobotnych powyżej 50 lat do ogółu zarejestrowanych	21,6	24,3	25,4	22,1	23,3	23,8

Kolejną grupą o specyficznie trudnej sytuacji na rynku pracy są osoby w wieku powyżej 50 lat. W 2008 roku liczba bezrobotnych z tej grupy wiekowej wynosiła 962 osoby, co stanowiło 25,4 proc. ogółu bezrobotnych. Analogiczne dane odnotowane w kolejnych latach kształtowały się następująco: 22,1 proc. w roku 2009, 23,3 proc. w 2010 roku oraz 23,8 proc. w I półroczu 2011. W województwie pomorskim bezrobotni w wieku powyżej 50 lat stanowią 21,5 proc. wszystkich bezrobotnych (dane dotyczą 2010 roku).

Tabela 25 – Liczba osób długotrwale bezrobotnych i procentowy udział długotrwale bezrobotnych wśród wszystkich bezrobotnych⁴⁰

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Liczba bezrobotnych ogółem	6.444	4.641	3.780	4.402	4.569	4.087
Długotrwale bezrobotni w tym:	4.430	3.233	2.192	1.679	2.066	2.019
• kobiety	2.844	2.136	1.532	1.138	1.276	
• z prawem do zasiłku	50	38	33	49	21	
Udział % długotrwale bezrobotnych do ogółu bezrobotnych	68,7	69,7	58,0	38,1	45,2	49,4

³⁹ Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2009), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2009 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2010), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011), Sytuacja na łębskim rynku pracy w I półroczu 2011 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)

⁴⁰ Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2009), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2009 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2010), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011), Sytuacja na łębskim rynku pracy w I półroczu 2011 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)

W roku 2008 w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy odnotowane zostały 2.192 osoby długotrwale bezrobotne, czyli 58 proc. wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. W kolejnych latach było to: w 2009 - 1.679 osób (38,1 proc.), w 2010 - 2.066 osób (45,2 proc.), natomiast w czerwcu 2011 roku – 2.019 osób (49,4 proc.). Udział długotrwale bezrobotnych w populacji wszystkich bezrobotnych w województwie pomorskim w roku 2010 wynosił 39,7 proc.

Tabela 26 – Liczba bezrobotnych z podziałem na kategorie wykształcenia, wieku i stażu pracy⁴¹

Kategoria	ROK 2005	ROK 2006	ROK 2007	ROK 2008	ROK 2009	ROK 2011
Wiek						
18 – 24 lat	1.391	1.256	852	749	984	839
25 – 34 lat	1.815	1.663	1.162	925	1.166	1.124
35 – 44 lat	1.436	1.288	915	718	811	758
45 – 54 lat	1.863	1.747	1.281	1.000	1.011	904
55 – 59 lat	340	432	370	339	371	385
60 – 64 lat	49	58	61	49	59	77
Wykształcenie						
Wyższe	209	204	145	164	239	238
Policealne i średnie	1.407	1.313	1.051	864	959	859
Średnie ogólnokształcące	498	531	415	426	487	475
Zasadnicze zawodowe	2.293	2.070	1.443	1.115	1.377	1.281
Gimnazjalne i poniżej	2.487	2.326	1.587	1.211	1.340	1.234
Staż pracy						
do 1 roku	636	633	465	379	449	450
1 – 5 lat	1.612	1.473	1.075	883	1.096	1.039
5 – 10 lat	1.161	1.060	751	584	755	671
10 – 20 lat	1.522	1.398	1.018	807	888	803
20 – 30 lat	928	857	616	521	564	509
powyżej 30 lat	120	131	117	88	116	143
bez stażu	915	892	599	518	534	472
RAZEM:	6.894	6.444	4.641	3.780	4.402	4.087

⁴¹ Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2009), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2009 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2010), Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011), Sytuacja na łębskim rynku pracy w I półroczu 2011 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)

Jak wynika z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łęborku, największy wpływ na sytuację na rynku pracy ma poziom wykształcenia. Problem bezrobocia występuje wprawdzie we wszystkich grupach, jednak istotną barierą jest posiadanie niewystarczających kwalifikacji zawodowych dostosowanych do potrzeb rynku pracy, jak również brak kwalifikacji. Co ciekawe, bezrobotne kobiety legitymują się wyższym poziomem wykształcenia niż bezrobotni mężczyźni. Z pewnością jest to ważna konstatacja. Przypomnijmy, że kobiety są nadreprezentowane w grupie wszystkich bezrobotnych w porównaniu z mężczyznami. Najwięcej bezrobotnych uzyskało relatywnie niski poziom wykształcenia. W szczególności dotyczy to osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej oraz zasadniczym zawodowym. Najwięcej bezrobotnych ma 45-54 lata, natomiast drugą w kolejności grupę wiekową w strukturze bezrobotnych stanowią osoby między 25. a 34. rokiem życia. W grupie bezrobotnych największy udział mają osoby, które przepracowały od 1 do 5 lat, licznie reprezentowane są również osoby o stażu 10-20 lat na rynku pracy.

Tabela 27 – Osoby bezrobotne poprzednio pracujące wg ostatniego miejsca pracy - sekcja EKD (dane za lata 2006-2008)⁴²

Lp.	Dział gospodarki narodowej	Liczba bezrobotnych		
		Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008
1	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	129	114	86
2	Rybacktwo	36	42	19
3	Górnictwo	3	2	3
4	Przetwórstwo przemysłowe	1.323	897	703
5	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	16	13	14
6	Budownictwo	407	239	204
7	Handel hurtowy, detaliczny, napr. pojazd. samochod., motocykli oraz art. użytku osobistego i domowego	877	737	578
8	Hotele i restauracje	342	244	209
9	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	130	86	79
10	Pośrednictwo finansowe	61	44	33
11	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	302	215	184
12	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpiecz. społ. i powsz. ubezpiecz. zdrowotne	423	280	212
13	Edukacja	157	117	119

⁴² Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2009)

14	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	166	116	106
15	Działalność usługowa i komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	1.167	885	692
16	Gospodarstwo domowe zatrudniające pracowników	13	11	6
17	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0
18	Działalność niezidentyfikowana	0	0	15

W grupie bezrobotnych z powiatu łębskiego przeważają osoby, które wcześniej pracowały. W 2008 roku odnotowano 3.262 takich osób, co odpowiada 86,3 proc. ogółu bezrobotnych.

Tabela 28 – Osoby bezrobotne poprzednio pracujące wg ostatniego miejsca pracy - sekcja EKD (dane za rok 2010)⁴³

Lp.	Dział gospodarki narodowej	Liczba bezrobotnych poprzednio pracujących
1	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	128
2	Górnictwo i wydobywanie	12
3	Przetwórstwo przemysłowe	976
4	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	8
5	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	46
6	Budownictwo	410
7	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	724
8	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	333
9	Transport i gospodarka magazynowa	101
10	Informacja i komunikacja	15
11	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	25
12	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	41
13	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	73
14	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	76
15	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	210
16	Edukacja	122
17	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	97

⁴³ Źródło: Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)

18	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	54
19	Pozostała działalność usługowa	367
20	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	3
21	Organizacje i zespoły eksterytorialne	1
22	Działalność niezidentyfikowana	174
RAZEM:		3.996

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lęborku wynika, że wśród bezrobotnych poprzednio pracujących większość stanowią byli pracownicy przedsiębiorstw sektora prywatnego.

Tabela 29 – Najczęściej pojawiające się zawody w grupie bezrobotnych (dane za lata 2006-2008)⁴⁴

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych		
		2006r.	2007r.	2008r.
1	sprzedawca	689	482	345
2	robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	195	119	61
3	murarz	159	88	75
4	pracownik biurowy	196	122	83
5	kucharz	187	104	74
6	krawiec	198	144	113
7	technik ekonomista	253	218	203
8	kierowca samochodu osobowego	85	47	27
9	szwaczka	100	57	38
10	sprzątaczką	109	77	51
11	robotnik budowlany	75	41	33
12	ślusarz	124	83	71
13	technik mechanik	59	45	36
14	technik rolnik	63	65	49
15	rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	45	51	66
16	mechanik pojazdów samochodowych	95	56	36
17	stolarz	69	60	40
18	stolarz meblowy	71	46	28
19	tapicer	10	57	5
20	obuwnik przemysłowy	92	52	42
21	robotnik gospodarczy	61	43	42

⁴⁴ Źródło: Sytuacja na lęborskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Lęborku (2009)

Tabela 30 – Najczęściej pojawiające się zawody w grupie bezrobotnych (dane za lata 2009-2010)⁴⁵

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych	
		2009r.	2010r.
1	sprzedawca	364	390
2	technik ekonomista	196	173
3	ślusarz	135	123
4	krawiec	128	123
5	murarz	119	137
6	kucharz	81	89
7	pracownik biurowy	76	70
8	robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	62	60
9	rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	62	51
10	mechanik samochodów osobowych	52	46
11	technik rolnik	51	43
12	stolarz	50	51
13	robotnik budowlany	46	55
14	tokarz	44	50
15	stolarz meblowy	43	54
16	technik mechanik	43	46
17	sprzątaczką	41	30
18	szwaczka	39	36
19	obuwnik przemysłowy	39	36

Tabela 31 – Bezrobotni w roku 2010 z podziałem na kategorie zawodowe⁴⁶

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8
2	Specjaliści	266
3	Technicy i inny średni personel	655
4	Pracownicy biurowi	174
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	702
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	108
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1.283

⁴⁵ Źródło: Sytuacja na lęborskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Lęborku (2011)

⁴⁶ Źródło: Sytuacja na lęborskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Lęborku (2011)

8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	126
9	Pracownicy przy pracach prostych	225
10	Siły zbrojne	1
11	Bez zawodu	1.021
RAZEM:		4.569

Jak już wspomnieliśmy, w grupie bezrobotnych z powiatu łębarskiego przeważają osoby bez kwalifikacji zawodowych lub posiadające niskie kwalifikacje. W 2010 roku na 4.569 bezrobotnych 1.021 osób to osoby bez zawodu (22,3 proc. ogółu bezrobotnych).

Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia na lata 2007-2013

W 2007 roku opracowany został Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia na lata 2007-2013⁴⁷. „Cel strategiczny, priorytety oraz działania zawarte w Programie mają za zadanie wyznaczyć kierunki podejmowania aktywności zawodowej osób bezrobotnych i zachęcania ich do wyjścia ze stanu bierności. Program zawiera propozycje działań, jakie należy podjąć by sprostać aktualnym wyzwaniom rynku pracy, głównie w zakresie poprawy zatrudnialności i zwiększenia równości szans, wspierania rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, promowania idei kształcenia ustawicznego, jak również działania dotyczące wspierania lokalnego rynku pracy poprzez aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu przy pomocy środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego⁴⁸”.

CEL STRATEGICZNY - Aktywna polityka rynku pracy w promocji zatrudnienia

PRIORYTET 1. - Większa aktywność zawodowa bezrobotnych mieszkańców powiatu łębarskiego, w tym osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Działanie 1.1 - Wspieranie aktywności zawodowej osób bezrobotnych

W ramach tego działania prowadzone są działania z zakresu pośrednictwa pracy. Tego typu usługi były skierowane do wszystkich bezrobotnych, jednak w specyficzny sposób traktowane są osoby pozostające w szczególnej sytuacji na rynku pracy: osoby bezrobotne do 25 roku życia, bezrobotne długotrwale, bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego, osoby niepełnosprawne, bezrobotne powyżej 50 roku życia, osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka oraz osoby bezrobotne, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia.

⁴⁷ Źródło: Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia na lata 2007-2013, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2007); Analiza działań za 2007, 2008, 2009 i 2010 rok

⁴⁸ Źródło: Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia na lata 2007-2013, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2007); Analiza działań za 2007, 2008, 2009 i 2010 rok

Wspieranie aktywności zawodowej odbywa się również poprzez działalność Klubu Pracy, w ramach którego prowadzone są m.in. szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, zajęcia aktywizacyjne, ponadto bezrobotni mają dostęp do informacji i elektronicznych baz danych służących uzyskaniu umiejętności poszukiwania pracy i samozatrudnienia. W roku 2010 w zajęciach organizowanych w ramach Klubu Pracy wzięło udział 630 osób bezrobotnych i poszukujących pracy:

- 391 kobiet,
- 265 osób zamieszkujących tereny wiejskie,
- 263 osoby długotrwale bezrobotne,
- 35 osób niepełnosprawnych,
- 160 osób do 25 roku życia,
- 126 osób po 50 roku życia.

Elementem realizacji wspomnianego Programu jest również poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, które polega na udzielaniu bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia. Jak wynika z danych PUP, w 2010 roku z usług poradnictwa zawodowego skorzystało 1570 osób, w tym 861 kobiet. Indywidualnej informacji zawodowej udzielono 179 osobom, w tym 94 kobietom.

Do innych działań prowadzonych w celu wspierania aktywności zawodowej należą szkolenia aktywizujące (80 uczestników w roku 2010), przyznawane są również dodatki aktywizacyjne (378 beneficjentów w 2010 roku).

Działanie 1.2 - Wspieranie mobilności zawodowej osób bezrobotnych, zwłaszcza osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy

Wspieranie mobilności zawodowej realizowane jest poprzez realizację staży i szkoleń. W 2010 roku staże odbyło 487 osób (w tym 484 osoby bezrobotne oraz 3 osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu). Z kolei ze szkoleń zawodowych skorzystały 222 osoby, w tym 122 kobiety.

Działanie 1.3 - Wspieranie mobilności przestrzennej oraz aktywizacja osób znajdujących się w szczególnej sytuacji życiowej

W ramach tego działania realizowane są następujące przedsięwzięcia: pośrednictwo pracy w ramach systemu EURES, refundacja kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania do miejsca pracy i z powrotem, odbywania stażu, szkolenia, a także refundacja kosztów opieki nad dzieckiem lub dziećmi do 7 roku życia.

Działanie 1.4 - Wzmacnianie polityki równych szans w dostępie do zatrudnienia

Wzmacnianie polityki równych szans odbywa się m.in. poprzez działania informacyjne, skierowane do pracodawców, którzy są informowani na temat zasad równego traktowania w zatrudnieniu w rozumieniu przepisów prawa pracy i przesłanek dyskryminacji kandydatów do pracy, w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, orientację seksualną, przekonania polityczne i wyznanie religijne lub ze względu na przynależność związkową. Ponadto PUP organizuje prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, prace interwencyjne, przyznawane są jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz refundowane są koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

Działanie 1.5 - Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia

Osoba długotrwale bezrobotna definiowana jest jako pozostająca bez pracy przez ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat. Tej grupie bezrobotnych dedykowana była część wymienionych wyżej działań, skierowanych do ogółu pozostających bez zatrudnienia (np. szkolenia, staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne i inne). Aktywizacji tej grupy służyły również projekty realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy (np. „Lepsze jutro”, „Aktywni to my”, „Doświadczeni – aktywni 45/50 plus”, „Wracamy na rynek”, „Przedsiębiorczość bez barier”, „Zima 2010”).

Działanie 1.6 - Promocja zatrudnienia poprzez organizację targów pracy, giełd pracy i seminariów

W 2010 roku zorganizowanych zostało 14 giełd pracy, w których wzięło udział łącznie 196 osób. Ciekawą inicjatywą jest „Pomorski dzień przedsiębiorczości – IDG”, organizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku pod patronatem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku.

PRIORYTET 2 - Rozwój instytucji rynku pracy i wzrost efektywności działania**Działanie 2.1 - Poprawa dostępności i efektywności usług rynku pracy**

W ramach priorytetu 2 prowadzone są szeroko rozumiane przedsięwzięcia zmierzające do doskonalenia oferowanych usług, m.in. prowadzone są takie działania, jak wizyty w zakładach pracy, wizyty w szkołach, organizowanie spotkań informacyjnych, upowszechnianie ofert pracy. 1 stycznia 2010 roku utworzone zostało Centrum Aktywizacji Zawodowej, które jest wyspecjalizowaną jednostką organizacyjną w ramach PUP, wykonującą zadania w zakresie usług rynku pracy i instrumentów rynku pracy. Ponadto prowadzone były przedsięwzięcia zmierzające do standaryzacji i modernizacji usług oferowanych przez PUP.

Działanie 2.2 - Rozwój systemu informacji o rynku pracy

Od roku 2008 działa 7 infokiosków multimedialnych, które umożliwiają korzystanie z zasobów Internetu zarówno klientom PUP w Łęborku, jak i osobom pozostającym poza rejestrem publicznych służb zatrudnienia. Z roku na rok zwiększa się liczba użytkowników internetowego serwisu PUP.

Działanie 2.3 - Wzmacnianie rozwoju lokalnych zasobów ludzkich poprzez monitorowanie sytuacji na lokalnym rynku pracy – rozwój analiz, badań, prognoz

Powiatowy Urząd Pracy opracowuje miesięczne, półroczne i roczne informacje dotyczące sytuacji na łębskim rynku pracy, zawierające podstawowe wskaźniki bezrobocia, czy informacje na temat dynamiki i struktury zjawiska. Oprócz tego regularnie prowadzony jest monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie łębskim.

Działanie 2.4 - Podwyższanie sprawności i jakości działania publicznych służb zatrudnienia m.in. poprzez wzrost kwalifikacji kadr

W ramach tego działania realizowane są przedsięwzięcia zmierzające do podniesienia kwalifikacji pracowników PUP, m.in. poprzez szkolenia.

Działanie 2.5 - Rozwijanie partnerstwa pomiędzy instytucjami rynku pracy oraz polityki społecznej sektora publicznego i prywatnego dla zwiększenia kompleksowości i efektywności usług

Celem przedsięwzięć podejmowanych w ramach tego zadania jest szeroko rozumiany rozwój współpracy instytucji rynku pracy z innymi partnerami: samorządami, instytucjami pomocy społecznej, przedsiębiorcami, mediami lokalnymi, czy organizacjami pozarządowymi.

PRIORYTET 3 - Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia**Działanie 3.1 - Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą oraz promocja przedsiębiorczości**

Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku podejmuje zadania, których celem jest zapewnienie osobom zamierzającym rozpocząć własną działalność gospodarczą kompleksowego wsparcia (np. udzielanie porad i informacji zawodowych, nabycie wiedzy i umiejętności w ramach szkolenia z zakresu rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej oraz możliwość otrzymania środków finansowych na jej prowadzenie).

Działanie 3.2 - Wspieranie rozwoju MŚP i mikroprzedsiębiorstw

W ramach tego zadania realizowane są m.in. porady indywidualne dla przyszłych przedsiębiorców, prace interwencyjne, roboty publiczne, refundowanie pracodawcom kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanych bezrobotnych.

Działanie 3.3 - Wspieranie rozwoju turystyki, w tym agroturystyki

Specyfiką powiatu łębskiego jest bliskość morza, co sprzyja dużej atrakcyjności turystycznej i potencjałowi tej gałęzi gospodarki. W powiecie znajduje się znany nadmorski kurort – Łeba, zatem można mówić o turystyce jako kluczowej branży, zarówno dla powiatu łębskiego, jak i całego województwa pomorskiego. W związku z powyższym część wymienionych wyżej zadań prowadzonych przez PUP zmierza do wykorzystania lokalnego potencjału turystycznego.

PRIORYTET 4. - Wspieranie systemu edukacji i kształcenia zgodnie z potrzebami rynku pracy**Działanie 4.1 - Ukierunkowanie oferty edukacyjnej do tendencji zmian na rynku pracy**

Ważnym elementem realizacji polityki zatrudnienia jest działalność Powiatowej Rady Zatrudnienia. Rada jest organem opiniotwórczo-doradczym starosty do spraw pracy w sprawach polityki rynku pracy. Jednym z podstawowych zadań Rady jest składanie wniosków i wydawanie opinii w sprawach dotyczących kierunków kształcenia, szkolenia zawodowego oraz zatrudniania. Ponadto Powiatowy Urząd Pracy prowadzi szereg działań w zakresie analiz i monitoringu rynku pracy, których celem jest dostosowanie oferty edukacyjnej do specyfiki lokalnego rynku pracy, w szczególności do oczekiwań i potrzeb pracodawców.

Działanie 4.2 - Wspieranie kształcenia ustawicznego

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach tego zadania zaliczyć można szkolenia organizowane przez PUP, informowanie osób bezrobotnych o możliwościach podjęcia nauki lub odbycia szkolenia, a także o możliwości przyznania im stypendium z tytułu kontynuowania nauki.

Działanie 4.3 - Wzmacnianie kreatywności i przedsiębiorczości uczniów i absolwentów szkół

W ramach tego działania prowadzone są spotkania z młodzieżą promujące kreatywność i przedsiębiorczość (np. w szkołach).

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie łębskim

Od kilku lat prowadzony jest monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie łębskim. Opracowanie to jest oparte na danych o uczniach szkół ponadgimnazjalnych, pochodzących z Systemu Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej. Na potrzeby niniejszego opracowania przeanalizowane zostały informacje płynące z ostatniego tego typu opracowania, które zostało opublikowane w lipcu 2011 roku.

Tabela 32 – Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z powiatu łębskiego w 2010 roku i przewidywani absolwenci w roku 2011⁴⁹

Typ szkół	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w 2010 roku		Przewidywani absolwenci w 2011 roku	
	N	%	N	%
Szkoły policealne	50	4,1	76	5,8
Szkoły średnie techniczne (technika, licea zawodowe)	413	34,0	410	31,3
Licea ogólnokształcące	486	40,0	566	43,1
Zasadnicze szkoły zawodowe	267	21,9	260	19,8
Suma	1216	100,0	1312	100,0

W roku 2010 naukę w szkołach na terenie powiatu łębskiego ukończyło 1.216 absolwentów. 4 na 10 osób z tej grupy to absolwenci liceów ogólnokształcących, natomiast 34 proc. stanowili absolwenci średnich szkół technicznych. W 2011 roku przewidywany był wzrost liczby absolwentów do 1.312 osób, przy czym prognozowano wzrost udziału absolwentów liceów ogólnokształcących, a także spadek udziału absolwentów średnich szkół technicznych wśród wszystkich osób kończących naukę.

⁴⁹ Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie łębskim - raport Powiatowego Urzędu Pracy za II półrocze 2010 (2011)

Tabela 33 – Bezrobotni absolwenci (ze szkół ponadgimnazjalnych z powiatu łębskiego) zarejestrowani w końcu 2010 roku w PUP Łębork⁵⁰

Typ szkół	Bezrobotni absolwenci	
	N	%
Szkoły policealne	0	0,0
Szkoły średnie techniczne (technika, licea zawodowe)	53	41,1
Licea ogólnokształcące	32	24,8
Zasadnicze szkoły zawodowe	44	34,1
Suma	129	100,0

Na podstawie danych zamieszczonych w powyższej tabeli można stwierdzić, że rodzaj ukończonej szkoły wpływa na sytuację absolwentów na lokalnym rynku pracy. Największy udział w strukturze bezrobotnych absolwentów mają osoby, które ukończyły średnie szkoły techniczne (41,1 proc.). 1/3 bezrobotnych absolwentów ukończyła zasadniczą szkołę zawodową, natomiast co 4. bezrobotny absolwent – liceum ogólnokształcące.

W grupie absolwentów zasadniczych szkół zawodowych najczęściej (wskaźnik procentowy) zarejestrowani jako bezrobotni (31.12.2010 r.) byli przedstawiciele następujących zawodów:

- Sprzedawca (69 absolwentów w 2010 r. i 15 z nich zarejestrowanych jako bezrobotni, co stanowiło 21,7 proc.);
- Murarz (21 absolwentów w 2010 r. i 6 z nich zarejestrowanych jako bezrobotni, co stanowiło 28,6 proc.);
- Blacharz samochodowy (6 absolwentów w 2010 r. i 3 z nich zarejestrowanych jako bezrobotni, co stanowiło 50 proc.).

Z kolei w grupie absolwentów szkół średnich zawodowych z powiatu łębskiego najczęściej zarejestrowani jako bezrobotni wg stanu na 31.12.2010r. byli przedstawiciele następujących zawodów:

- Technik technologii żywności (25 absolwentów w 2010 r. i 5 z nich zarejestrowanych jako bezrobotni, co stanowiło 20 proc.);
- Technik ogrodnik (22 absolwentów w 2010 r. i 5 z nich zarejestrowanych jako bezrobotni, co stanowiło 22,7 proc.).

Na koniec 2010 roku na 486 absolwentów liceów ogólnokształcących 32 było zarejestrowanych jako bezrobotni w PUP Łębork, co stanowiło 6,6 proc. w tej grupie.

⁵⁰ Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie łębskim - raport Powiatowego Urzędu Pracy za II półrocze 2010 (2011)

4. Rynek edukacyjny powiatu łębskiego: szkoły dla dorosłych prywatne i publiczne w powiecie łębskim na przestrzeni lat

Działania w zakresie kształcenia ustawicznego w powiecie łębskim realizowane są przez różne instytucje.

- SZKOŁY PUBLICZNE dla dorosłych - organ prowadzący: Powiat Łębski
- SZKOŁY NIEPUBLICZNE dla dorosłych - organ dotujący: Powiat Łębski
- POWIATOWY CECH RZEMIOSŁA I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W ŁĘBORKU
- OŚRODEK KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W ŁĘBORKU
- PODMIOTY PRYWATNE

SZKOŁY PUBLICZNE dla dorosłych

W 1999 roku powiat łębski przejął 4 typy szkół dla dorosłych z 486 słuchaczami. Do roku 2005 r. rosła liczba słuchaczy tych placówek - 558 słuchaczy w 20 oddziałach (dane za 2005 rok). Od roku 2006 odnotowywany jest silny spadek zainteresowania kształceniem w publicznych szkołach dla dorosłych.

Aktualnie prowadzona jest rekrutacja do trzech typów szkół dla dorosłych:

- Szkoły Policealnej (2-letnia)
- Technikum Uzupełniającego (3-letnia)
- Uzupełniającego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych (2-letnia)

W Technikum Uzupełniających przy PCE-ZSP w Łęborku obecnie pobiera naukę 20 słuchaczy w zawodzie TECHNIK HANDLOWIEC (stan na 30 września 2011 roku). Warto wspomnieć, że PCE-ZSP jest jedną z nielicznych szkół publicznych w województwie pomorskim, która posiada uprawnienia do nadawania tytułów kwalifikacyjnych w zawodzie sprzedawcy⁵¹.

Lokalni eksperci identyfikują następujące przyczyny spadku zainteresowania kształceniem w publicznych szkołach dla dorosłych⁵²:

- nauka w szkołach średnich cieszy się mniejszym zainteresowaniem niż licencjat
- spadek motywacji → uzupełnianie wykształcenia nie jest obecnie związane z odroczeniem służby wojskowej

⁵¹ Źródło: Kształcenie ustawiczne w powiecie łębskim, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, prezentacja

⁵² Źródło: Kształcenie ustawiczne w powiecie łębskim, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, prezentacja

- rosnąca w siłę konkurencja w postaci sieci szkolnictwa niepublicznego → opinie o szkołach niepublicznych jako niewymagających placówkach, w których nawet w okresie jednego lub dwóch lat można uzyskać maturę
- spadek popytu w efekcie emigracji zarobkowej

SZKOŁY NIEPUBLICZNE dla dorosłych

Powiat Łębski dotuje szkoły niepubliczne, prowadzące naukę dla dorosłych. W 1999 roku dotowane były 4 tego typu placówki, w których uczyło się 641 słuchaczy. W roku 2011 dotowanych było 11 niepublicznych szkół dla dorosłych, w których pobierało naukę 593 słuchaczy.

W zakresie kształcenia ogólnego były to:

- Prywatne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku, ul. Marcinkowskiego 1 (2-letnie)
- Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku, ul. Marcinkowskiego 1 (3-letnie)
- Zaoczne Liceum Uzupełniające w Łęborku, ul. Kościuszki 14 (2-letnia)
- Zaoczne Liceum Ponadgimnazjalne w Łęborku, ul. Kościuszki 14 (3-letnia)
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w NWL, ul. Polna 9 A (2-letnia)
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w NWL, ul. Polna 9 A (3-letnia)
- Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku, ul. Mireckiego 10 (3-letnie)
- Zaoczne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku, ul. Mireckiego 10 (2-letnie)
- Społeczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łebie, ul. Nadmorska 21 (3-letnie).

Z kolei w zakresie kształcenia zawodowego dotowane były:

- Szkoła Policealna EKSPERT w Łęborku, ul. Mireckiego 10; zawody: technik ochrony fizycznej osób i mienia, opiekunka środowiskowa, opiekunka domu pomocy społecznej, technik BHP.
- EXTERNUS - Studium Zdrowia i Terapii w Łęborku, ul. Dygasińskiego 14; zawody: technik usług kosmetycznych, asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun medyczny.

Natomiast kształcenie zawodowe dorosłych w systemie kursowym prowadzą m.in.:

POWIATOWY CECH RZEMIOSŁA I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W ŁĘBORKU

W PCRiP w Łęborku można pobierać naukę w następujących zawodach:

- Cukiernik
- Piekarz
- Fryzjer
- Sprzedawca
- Kucharz małej gastronomii

- Dekarz
- Kamieniarz
- Malarz-Tapeciarz
- Monter instalacji gazowych
- Monter instalacji urządzeń sanitarnych
- Murarz
- Stolarz
- Tapicer
- Elektromechanik sprzętu gospodarstwa domowego
- Monter elektronik elektryk
- Monter elektronik urządzeń radiowo-telewizyjnych
- Ślusarz
- Złotnik - Jubiler
- Blacharz samochodowy
- Lakiernik samochodowy
- Mechanik pojazdów samochodowych
- Krawiec
- Obuwnik
- Fotograf
- Szklarz budowlany
- Zegarmistrz

OŚRODEK KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W ŁĘBORKU

Ośrodek jest niepubliczną placówką kształcenia dla dorosłych, która jest częścią Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Słupsku. Najczęściej wybierane przez słuchaczy kursy prowadzone przez tę placówkę to:

- pracownik recepcji
- barman – kelner
- opiekunka osób starszych i małych dzieci
- magazynier z obsługą wózka jezdniowego
- krawcowa, szwaczka
- kursy spawania (wszystkie metody)
- kierowca wózka jezdniowego
- obsługa suwnic
- uprawnienia do obsługi urządzeń, instalacji i sieci energetycznych
- kursy pedagogiczne
- podstawy obsługi komputera i inne kursy realizowane przy pomocy programów komputerowych

- operator obrabiarki sterowanej numerycznie CNC
- przewóz towarów niebezpiecznych ADR

Kierunki kształcenia w publicznych i niepublicznych szkołach dla dorosłych

W powiecie łębskim funkcjonują następujące typy szkół, które świadczą usługi edukacyjne, skierowane do osób dorosłych:

- uzupełniające liceum ogólnokształcące
- technikum uzupełniające
- szkoła policealna
- liceum ogólnokształcące dla dorosłych
- liceum ponadgimnazjalne

SZKOŁY PUBLICZNE

Kierunki kształcenia w roku szkolnym 2008/2009:

Zespół Szkół Gospodarki Żywnościowej i Agrobiznesu w Łęborku:

- szkoła policealna: klasa łączona w zawodach technik rachunkowości, technik informatyk, technik hotelarstwa

Powiatowe Centrum Edukacyjne – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Łęborku:

- technikum uzupełniające: budownictwa, mechanik, handlowiec, kucharz

Zespół Szkół Ekonomiczno-Handlowych w Łęborku:

- uzupełniające liceum ogólnokształcące dla dorosłych: oddział o profilu ogólnym

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Łęborku:

- uzupełniające liceum ogólnokształcące dla dorosłych: oddział o profilu ogólnym

Kierunki kształcenia w roku szkolnym 2009/2010 w Łęborku:

Powiatowe Centrum Edukacyjne – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Łęborku:

- szkoła policealna: opiekun medyczny

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Łęborku:

- uzupełniające liceum ogólnokształcące dla dorosłych: oddział o profilu ogólnym

Kierunki kształcenia w roku szkolnym 2010/2011:

Powiatowe Centrum Edukacyjne – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Łęborku:

- technikum uzupełniające dla dorosłych: handlowiec

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Łęborku:

- uzupełniające liceum ogólnokształcące dla dorosłych: oddział o profilu ogólnym

Kierunki kształcenia w roku szkolnym 2011/2012:

Powiatowe Centrum Edukacyjne – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Łęborku:

- technikum uzupełniające: handlowiec

SZKOŁY NIEPUBLICZNE

Kierunki kształcenia w roku szkolnym 2008/2009:

Szkoła Policealna „Ekspert” w Łęborku:

- technik ochrony fizycznej i mienia, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik informatyk

Prywatna Policealna Szkoła dla Dorosłych w Łęborku:

- technik informatyk, technik administracji

Szkoła Kosmetyczna „Akademia Prentki” w Łęborku:

- technik usług kosmetycznych

Społeczne Technikum Technologii Żywności i Hotelarstwa w Łebie:

- technik hotelarstwa

Prywatne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku

Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku

Zaoczne Liceum Uzupełniające w Łęborku

Zaoczne Liceum Ponadgimnazjalne w Łęborku

Zaoczne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące w Łęborku

Społeczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łebie

Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Nowej Wsi Łębskiej

Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Nowej Wsi Łębskiej

Kierunki kształcenia w roku szkolnym 2009/2010:**Szkoła Policealna „Ekspert” w Łęborku:**

- technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik informatyk

Prywatna Policealna Szkoła dla Dorosłych w Łęborku:

- technik administracji

Szkoła Kosmetyczna „Akademia Prentki” w Łęborku:

- technik usług kosmetycznych

Społeczne Technikum Technologii Żywności i Hotelarstwa w Łebie:

- technik hotelarstwa

Społeczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Łebie:

- kucharz małej gastronomii

EXTERNUS – Studium Zdrowia i Terapii w Łęborku:

- technik usług kosmetycznych

Prywatne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku**Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku****Zaoczne Liceum Uzupełniające w Łęborku****Zaoczne Liceum Ponadgimnazjalne w Łęborku****Zaoczne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące w Łęborku****Społeczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łebie****Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Nowej Wsi Łębskiej****Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Nowej Wsi Łębskiej****Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku****Kierunki kształcenia w roku szkolnym 2010/2011:****Szkoła Policealna „Ekspert” w Łęborku:**

- technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik informatyk

Prywatna Policealna Szkoła dla Dorosłych w Łęborku:

- technik administracji

Szkoła Kosmetyczna „Akademia Prentki” w Łęborku:

- technik usług kosmetycznych

Społeczne Technikum Technologii Żywności i Hotelarstwa w Łebie:

- technik hotelarstwa

Społeczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Łebie:

- kucharz małej gastronomii

EXTERNUS – Studium Zdrowia i Terapii

- technik usług kosmetycznych

Prywatne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku**Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku****Zaoczne Liceum Uzupełniające w Łęborku****Zaoczne Liceum Ponadgimnazjalne w Łęborku****Zaoczne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące w Łęborku****Społeczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łebie****Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Nowej Wsi Łębskiej****Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Nowej Wsi Łębskiej****Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku****Kierunki kształcenia w roku szkolnym 2011/2012:****Szkoła Policealna „Ekspert” w Łęborku:**

- technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik administracji, technik ochrony fizycznej i mienia

Społeczne Technikum Technologii Żywności i Hotelarstwa w Łebie:

- technik technologii żywności

Społeczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Łebie:

- kucharz małej gastronomii

EXTERNUS – Studium Zdrowia i Terapii w Łęborku:

- opiekun medyczny

Prywatne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku**Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku****Zaoczne Liceum Uzupełniające w Łęborku****Zaoczne Liceum Ponadgimnazjalne w Łęborku****Zaoczne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące w Łęborku****Społeczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łebie****Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Nowej Wsi Łębskiej****Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Nowej Wsi Łębskiej****Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęborku**

Jak pokazują powyższe dane⁵³, niepubliczne szkoły dla dorosłych w powiecie łębskim mają zdecydowanie bogatszą ofertę, w porównaniu do szkół publicznych. Konstatacja ta koresponduje z innymi informacjami, zamieszczonymi w tym rozdziale. Przypomnijmy, że lokalni eksperci jako jedną z przyczyn trudnej sytuacji szkolnictwa publicznego dla dorosłych wskazują silną konkurencję ze strony placówek niepublicznych.

Analizując dane z kolejnych lat widać wyraźny trend, polegający na zmniejszaniu się ilości tego typu szkół publicznych i prowadzonych przez nie kierunków kształcenia. Ilość szkół publicznych dla dorosłych systematycznie spada: w roku szkolnym 2008/2009 w powiecie funkcjonowały 4 takie placówki, w roku 2009/2010 oraz 2010/2011 – po 2, natomiast w roku 2011/2011 – 1. Zmniejszenie liczby szkół idzie w parze ze spadkiem liczby kierunków kształcenia w publicznych placówkach: w roku szkolnym 2008/2009 prowadzonych było 10 kierunków dla osób dorosłych, w 2009/2010 oraz 2010/2011 – po 2, zaś w roku 2011/2011 – zaledwie 1 kierunek.

W analogicznym okresie oferta placówek niepublicznych utrzymywała się na niemal niezmiennym poziomie, biorąc pod uwagę kryteria ilościowe. Liczba placówek niepublicznych dla dorosłych wynosiła: w roku szkolnym 2008/2009 - 12, w roku 2009/2010 oraz 2010/2011 – po 15, natomiast w roku 2011/2011 – 13. Z kolei liczba kierunków kształcenia w placówkach niepublicznych wynosiła: w roku szkolnym 2008/2009 - 15, w roku 2009/2010 oraz 2010/2011 – po 16, natomiast w roku 2011/2011 – 15.

⁵³ Źródło: Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, Starostwo Powiatowe w Łęborku

Informacje z Banku Danych Lokalnych GUS**Tabela 34 – Ponadgimnazjalne technika uzupełniające dla dorosłych⁵⁴**

	2008	2009	2010
ogółem	1	0	1
prowadzone przez jednostki samorządu powiatowego	1	0	1
oddziały			
ogółem	2	0	1
prowadzone przez jednostki samorządu powiatowego	2	0	1
uczniowie			
ogółem	66	0	41
prowadzone przez jednostki samorządu powiatowego	66	0	41
absolwenci			
ogółem	7	22	0
prowadzone przez jednostki samorządu powiatowego	7	22	0

Według Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego w 2008 i 2010 roku w powiecie łębskim funkcjonowało 1 ponadgimnazjalne technikum uzupełniające dla dorosłych. Liczba słuchaczy wynosiła odpowiednio – 66 osób w 2008 (33 kobiety i 33 mężczyzn) i 41 osób w 2010 roku (38 kobiet i 3 mężczyzn). W roku 2008 liczba absolwentów wyniosła 7 osób (6 kobiet i 1 mężczyzna), natomiast w 2009 – 22 osoby (12 kobiet i 10 mężczyzn).

Tabela 35 – Licea ogólnokształcące ponadpodstawowe dla dorosłych⁵⁵

	2008	2009	2010
ogółem	4	5	5
prowadzone przez organizacje społeczne i stowarzyszenia	1	1	1
prowadzone przez pozostałe organizacje	3	4	4
pomieszczenia szkolne			
ogółem	15	15	15
prowadzone przez organizacje społeczne i stowarzyszenia	15	15	15
sale lekcyjne			
ogółem	10	10	10
prowadzone przez organizacje społeczne i stowarzyszenia	10	10	10

⁵⁴ Źródło: strona internetowa Banku Danych Lokalnych GUS www.stat.gov.pl/bdl

⁵⁵ Źródło: strona internetowa Banku Danych Lokalnych GUS www.stat.gov.pl/bdl

oddziały			
ogółem	12	13	14
prowadzone przez organizacje społeczne i stowarzyszenia	3	3	3
prowadzone przez pozostałe organizacje	9	10	11
uczniowie			
ogółem	304	309	281
prowadzone przez organizacje społeczne i stowarzyszenia	37	35	32
prowadzone przez pozostałe organizacje	267	274	249
absolwenci			
ogółem	60	87	57
prowadzone przez organizacje społeczne i stowarzyszenia	3	11	8
prowadzone przez pozostałe organizacje	57	76	49

Na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS można stwierdzić, że liczba tego typu placówek wzrosła do 5 w roku 2010 (o 1 więcej niż w 2008 i 2010 roku). W kolejnych latach zwiększała się liczba oddziałów. Liczba uczniów spadła w roku 2010 w porównaniu z poprzednimi latami.

Tabela 36 – Uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych⁵⁶

	2008	2009	2010
ogółem	6	5	5
prowadzone przez samorząd powiatowy	2	1	1
prowadzone przez pozostałe organizacje	4	4	4
oddziały			
ogółem	10	9	9
prowadzone przez samorząd powiatowy	2	1	1
prowadzone przez pozostałe organizacje	8	8	8
uczniowie			
ogółem	320	261	258
prowadzone przez samorząd powiatowy	49	49	42
prowadzone przez pozostałe organizacje	271	212	216

⁵⁶ Źródło: strona internetowa Banku Danych Lokalnych GUS www.stat.gov.pl/bdl

absolwenci			
ogółem	64	118	86
prowadzone przez samorząd powiatowy	33	46	0
prowadzone przez pozostałe organizacje	31	72	86

W 2008 roku w powiecie łębskim było 6 uzupełniających liceów ogólnokształcących dla dorosłych, z czego 2 prowadzone przez samorząd powiatowy. W 2009 i 2010 roku liczba takich placówek zmniejszyła się do 5 (1 prowadzona przez powiat). W kolejnych latach spadała liczba uczniów tego typu szkół. Szczególnie widoczny jest spadek liczby uczniów, który nastąpił między 2008 a 2009 rokiem. Jak pokazują dane zamieszczone w powyższej tabeli, spadek ten dotyczył szkół niepublicznych.

Tabela 37 – Szkoły policealne dla dorosłych⁵⁷

	2008	2009	2010
ogółem	4	5	4
prowadzone przez jednostki samorządu powiatowego	1	1	0
pozostałe	-	4	4
oddziały			
ogółem	14	9	9
prowadzone przez jednostki samorządu powiatowego	1	1	0
pozostałe	-	8	9
uczniowie			
ogółem	295	169	138
prowadzone przez jednostki samorządu powiatowego	20	39	0
pozostałe	-	130	138
absolwenci			
ogółem	93	78	72
prowadzone przez jednostki samorządu powiatowego	57	17	22
pozostałe	-	61	50

Według danych BDL w 2008 i 2010 roku w powiecie łębskim funkcjonowały 4 policealne szkoły dla dorosłych, zaś w 2009 – 5 tego typu placówek. Liczba oddziałów, a także uczniów i absolwentów spadała w kolejnych latach. W szczególności dotyczyło to jednostek prowadzonych przez samorząd powiatowy.

⁵⁷ Źródło: strona internetowa Banku Danych Lokalnych GUS www.stat.gov.pl/bdl

5. Znaczenie lifelong learning

Dynamicznie zmieniająca się sytuacja gospodarcza na świecie oraz postęp technologiczny wymuszają zmiany również w dziedzinie edukacji. Tradycyjny podział okresów życia ludzkiego na okres nauki, okres aktywności zawodowej oraz okres aktywności społecznej odchodzi do historii. Obecnie naukowcy uważają, iż wyłącznie osoby, które w sposób ciągły (przez całe życie) poszerzają swoje kwalifikacje, mają szansę na utrzymanie się na rynku pracy. Zmiany w sferze społeczno-gospodarczej mają bezpośredni wpływ na wymagania, jakie stawiane są przez pracodawców. W tym kontekście szczególne istotne znaczenia ma posiadane wykształcenie. Pracownicy, którzy stale poszerzają swoją wiedzę i zasób umiejętności są w stanie bardziej elastycznie reagować na dynamiczną i stale zmieniającą się sytuację na rynku pracy.

Jak wynika z analizy dokumentów opublikowanych przez instytucje Unii Europejskiej, a szczególnie zapisów Rady Europejskiej z 2000 roku z Lizbony, jednym z kluczowych celów strategicznych Wspólnoty ma być uczenie się przez całe życie. Zapisy zawarte w strategicznych dokumentach głoszą, że „...społeczeństwo oparte na zaawansowanej wiedzy stanowi klucz do zwiększenia wskaźników wzrostu i zatrudnienia. Edukacja i szkolenia stanowią zasadnicze priorytety Unii Europejskiej w celu osiągnięcia celów lizbońskich”⁵⁸. Jak zakładano kilka lat temu, realizacja koncepcji uczenia się przez całe życie miała spowodować, że do roku 2010 UE stanie się najbardziej konkurencyjną gospodarką świata. Dziś już wiemy, że ten ambitny cel nie został osiągnięty, jednak zapisy dotyczące kształcenia ustawicznego są nadal aktualne i kształtują politykę edukacyjną Unii Europejskiej. Szczegółowym rozwinięciem takiej polityki są cele dotyczące Lifelong Learning’u (LLL), wyznaczone w 2006 roku:

- „Opracowanie systemu LLL z wysokim standardem osiągnięć
- Wprowadzenie w życie LLL w obszarze europejskim
- Poprawa jakości, atrakcyjności i dostępności oferty LLL w poszczególnych państwach członkowskich
- Wkład LLL w tworzenie spójności społecznej, aktywnej społeczności obywatelskiej, dialogu intelektualnego, równouprawnienia płci i rozwoju osobistego
- Promowanie kreatywności, konkurencyjności, zatrudnienia i przedsiębiorczości
- Udział w przedsięwzięciach LLL ludzi w różnym wieku i z grup zagrożonych wykluczeniem
- Promowanie nauki języków obcych
- Promowanie usług bazujących na technologii informacyjno-komunikacyjnej i procesów pedagogicznych w ramach LLL
- Promowanie poczucia przynależności do UE, praw człowieka i tolerancji

⁵⁸ Źródło: DECYZJA NR 1720/2006/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 15 listopada 2006 r. ustanawiająca program działań w zakresie uczenia się przez całe życie, str. 1

- Współpraca w zakresie zapewnienia jakości systemu kształcenia ogólnego i LLL
- Wymiana doświadczeń i „dobrych praktyk” w zakresie LLL⁵⁹

Obecnie konkretnym przedsięwzięciem podejmowanym w ramach Unii Europejskiej, propagującym ideę uczenia się przez całe życie jest Program Lifelong Learning. Na ten cel Komisja Europejska w latach 2007-2013 przeznaczyła prawie 7 miliardów euro, a sam program został skonstruowany w taki sposób, aby umożliwić kształcenie się ludzi w każdym wieku. Program składa się z następujących komponentów:⁶⁰

- Comenius jest adresowany do osób i instytucji zaangażowanych w edukację od przedszkoli po szkoły średnie. Uczniowie, nauczyciele i całe społeczności szkolne mają możliwość ściśle współpracować z partnerami z innych krajów uczestniczących w programie.
- Erasmus skierowany jest do szkół wyższych, ich studentów i pracowników. Umożliwia między innymi wyjazdy studentów za granicę na część studiów i na praktykę.
- Celem programu Leonardo da Vinci jest promowanie mobilności pracowników na europejskim rynku pracy oraz podnoszenie jakości i innowacyjności kształcenia i szkolenia zawodowego.
- Program Grundtvig dotyczy ogólnej niezawodowej edukacji osób dorosłych i skierowany jest do organizacji działających w obszarze szeroko rozumianej edukacji dorosłych, ich słuchaczy i pracowników.

„Zanim społeczność międzynarodowa opublikowała dokumenty, w których nakreślono priorytety rozwoju edukacji, przeprowadzono konferencje dotyczące szczególnie edukacji dorosłych. Pierwsza konferencja z zakresu edukacji dorosłych odbyła się w Helsingor w Danii (1949), kolejne w Montrealu (1960), Tokio (1972) i Paryżu (1985). Kamieniem milowym dla propagowania edukacji ustawicznej był Raport Międzynarodowej Komisji Rozwoju Edukacji pod redakcją Edgara Faure’a *Uczyć się, aby być*. Komisja podkreśliła znaczenie edukacji jako działalności podejmowanej w celu przekazywania wiedzy, kształcenia umiejętności, rozwijania i doskonalenia człowieka we wszystkich dziedzinach w ciągu całego życia. Ćwierć wieku później, w 1995 roku, wydany został raport UNESCO, pod redakcją Jacques’a Delorsa: *Edukacja, jest w niej ukryty skarb*, w którym podkreślono znaczenie czterech filarów edukacji: uczyć się, aby wiedzieć; uczyć się, aby działać; uczyć się, aby żyć wspólnie i uczyć się, aby być. Analizy aktualnego stanu oświaty oraz propozycje jej rozwoju zawarte są również w dokumencie, zwanym Białą Księgą, uchwalonym przez Komisję Europejską w 1995 r., jej pełny tytuł to: *Nauczanie i uczenie się. Na drodze do uczącego się społeczeństwa*. W celu pogłębienia podstaw zawartych w Białej Księdze i postawienia kroku naprzód w analizach wymiarów polityki oświatowej, Komisja Europejska zainaugurowała w 1996 roku Europejski Rok Edukacji Ustawicznej, a także powołała międzynarodowy zespół ekspertów, któremu powierzono

⁵⁹ Źródło: *LifeLong Learning edukacja przez całe życie*, red. Joanna Górna, Marek Makowski, Częstochowa 2010 r.

⁶⁰ Źródło: strona internetowa programu Lifelong Learning <http://www.llp.org.pl/>

zadanie opracowania raportu: *Edukacja dla Europy* (Accomplishing Europe through education and training). Raport (znany jako Niebieska Księga) stał się swoistym spoiwem między inicjatywami na rzecz propagowania edukacji ustawicznej w latach 1995-1997 w Europie (Biała Księga, Rok Edukacji Ustawicznej, Raport Delorsa) i zawarł w sobie praktyczne zalecenia rozwijające koncepcję edukacji ustawicznej w społeczeństwie europejskim⁶¹.

W tym miejscu warto zauważyć, że - mimo postępującej integracji Polski z państwami UE - pojęcia związane z edukacją ustawiczną nadal są rozumiane w nieco inny sposób w Europie Zachodniej niż w naszym kraju. Obecnie kształcenie ustawiczne w krajach Europy Zachodniej rozumiane jest jako: „(...) wszelkie formy nauki podejmowane przez całe życie, mające na celu doskonalenie, pogłębianie wiedzy, umiejętności i kompetencji z perspektywy osobistej (indywidualnej), obywatelskiej, społecznej i/lub zawodowej”⁶².

Natomiast koncepcja uczenia się przez całe życie (lifelong learning) „...oznacza kształcenie ogólne, szkolenie i kształcenie zawodowe, a także kształcenie pozaformalne i nieformalne podejmowane przez całe życie, dzięki czemu ulega polepszeniu poziom wiedzy, umiejętności i kompetencji wymaganych z perspektywy osobistej, obywatelskiej, społecznej lub zawodowej. Uczenie się przez całe życie obejmuje korzystanie z doradztwa zawodowego i poradnictwa”⁶³.

Wyraźnie widać, iż definicja lifelong learning w znaczącym stopniu jest zbliżona do pojęcia kształcenia ustawicznego. W państwach europejskich termin „kształcenie ustawiczne” coraz częściej zastępowany jest przez pojęcie uczenia przez całe życie. Zdarza się, że obydwa wspomniane pojęcia używane są jako synonimy. Warto zauważyć, że obydwa terminy definiowane są w sposób dość ogólny, zatem ich znaczenie obejmować może wiele różnych rodzajów aktywności edukacyjnej.

Kolejnym kluczowym terminem, który funkcjonuje w ramach omawianego tematu, jest pojęcie edukacji dorosłych, formułowane między innymi przez Organizację Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO). Według tego podejścia edukacja dorosłych jest to: „(...) kompleks procesów oświatowych (formalnych, nieformalnych i incydentalnych), które niezależnie od treści, poziomu i metod umożliwiają uzupełnianie wykształcenia w formach szkolnych i pozaszkolnych, dzięki czemu osoby dorosłe rozwijają swoje zdolności, wzbogacają wiedzę, udoskonalają kwalifikacje zawodowe lub zdobywają nowy zawód, zmieniają swoje postawy i zachowania, aktywnie uczestniczą w społecznym, ekonomicznym i kulturalnym rozwoju”⁶⁴.

⁶¹ Źródło: strona internetowa dwumiesięcznika Szkoły Głównej Handlowej <http://www.e-mentor.edu.pl> Witek K.W., Idea kształcenia ustawicznego w działaniach organizacji międzynarodowych

⁶² Making a European Area of lifelong learning reality, Communication from the Commission, listopad 2001, European Commission, [za:] Źródło: strona internetowa dwumiesięcznika Szkoły Głównej Handlowej <http://www.e-mentor.edu.pl> Witek K.W., Idea kształcenia ustawicznego w działaniach organizacji międzynarodowych

⁶³ Źródło: DECYZJA NR 1720/2006/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 15 listopada 2006 r. ustanawiająca program działań w zakresie uczenia się przez całe życie, str. 6

⁶⁴ Źródło: Recommendation on the development of adult education, General Conference Nairobi, UNESCO, 26 listopada 1976 [za:] Opracowanie: Piotr Błędowski, Monika Nowakowska, „Poradnik – Podstawy kształcenia ustawicznego”, Łódź 2010

Konferencja UNESCO w Nairobi określiła również cele i zadania stawiane przed edukacją dorosłych. Mimo, iż spotkanie to odbyło się w 1976 roku, sformułowane wówczas postulaty wydają się być nadal aktualne:

- „utrwalanie pokoju, rozwój współpracy i zrozumienia międzynarodowego;
- ułatwianie rozumienia istotnych problemów współczesności i zachodzących zmian społecznych z dążeniem do aktywnego uczestnictwa w rozwoju społecznym w celu osiągnięcia społecznej sprawiedliwości;
- rozwinięcie świadomego stosunku człowieka do otaczającego go fizycznego i kulturalnego środowiska, a także podjęcie starań doskonalenia tego środowiska, poszanowania i ochrony przyrody, ogólnej tradycji i społecznej własności;
- kształtowanie postawy poszanowania różnorodnych obyczajów i kultur w zakresie narodowym i międzynarodowym;
- rozwinięcie i upowszechnienie rozlicznych form porozumiewania i solidarności w różnych grupach społecznych: w rodzinie, w lokalnym środowisku, w regionie, kraju i w skali międzynarodowej;
- rozwijanie umiejętności korzystania z różnych źródeł wiedzy (dziś należałoby mówić w tym miejscu także o nowoczesnych technologiach - przyp. aut.), nauczanie zdobywania nowej wiedzy w formach pracy indywidualnej, grupowej i w placówkach oświatowych w zakresie zdobywania wiadomości, podnoszenia kwalifikacji zawodowych, nabywania nowych form zachowania i wszechstronnego rozwoju osobowości;
- dążenie do świadomego i efektywnego połączenia procesu rozwoju i doskonalenia osobowości z działalnością zawodową, osobistych zainteresowań w zakresie wartości duchowych i estetycznych z osiągnięciami nowoczesnej techniki i sposobu realizacji zadań zawodowych;
- rozwijanie właściwego rozumienia problemów związanych z wychowaniem dzieci w warunkach współczesnego życia;
- rozwijanie umiejętności spożytkowania środków masowej informacji, a zwłaszcza radia, telewizji, filmu i druku (w tym miejscu warto zwrócić uwagę na rolę nowoczesnych mediów, między innymi Internetu - przyp. aut.), uczenie korzystania z nich jako źródeł wiedzy i przekazu opinii społecznej;
- rozwijanie umiejętności uczenia się i samokształcenia⁶⁵.

Obecnie UNESCO podziela poglądy zbliżone do omawianych wcześniej interpretacji formułowanych przez instytucje Unii Europejskiej. Poglądy te wypływają z przekonania, że tylko uczenie się człowieka przez całe życie może stanowić klucz do postępu nowoczesnych technologii. Zakłada się, że powrót do edukacji możliwy jest w każdym wieku, co z kolei powinno być ściśle powiązane z rozszerzeniem oferty w tym zakresie. W związku ze statystycznym wzrostem długości życia

⁶⁵ Źródło: strona internetowa dwumiesięcznika Szkoły Głównej Handlowej <http://www.e-mentor.edu.pl> Józef Pólturzycki, Aktualność problemów edukacji ustawicznej

ludzi oraz dynamicznym postępem technologicznym edukacja dorosłych staje się koniecznością, a nie tylko przedsięwzięciem wspomagającym główne nurty rozwoju społecznego.

Jak wcześniej wspomnieliśmy, kształcenie ustawiczne w Polsce jest definiowane w nieco inny sposób, niż w krajach Europy Zachodniej. W naszym kraju pojęcie to jest rozumiane w sposób bardziej zawężony, a działania zaliczone do tego obszaru wydają się być bardziej sprecyzowane. W Polsce funkcjonowanie tej sfery regulują następujące akty prawne:

- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 roku (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami), w której kształcenie ustawiczne zostało zdefiniowane jako „kształcenie w szkołach dla dorosłych, a także uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych przez osoby, które spełniły obowiązek szkolny”⁶⁶.
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami), w której kształcenie ustawiczne zostało zdefiniowane jako „kształcenie w szkołach dla dorosłych, a także uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do bezrobotnych, poszukujących pracy, pracowników i pracodawców”⁶⁷.

Oprócz wyżej wymienionych aktów prawnych istnieją również inne dokumenty, regulujące kwestię kształcenia ustawicznego w Polsce. W tym miejscu należy wspomnieć między innymi o:

- Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 12 października 1993 r. w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych⁶⁸,
- Rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 3 lutego 2006 r. w sprawie uzyskiwania i uzupełniania przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych⁶⁹,
- Ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. prawo o szkolnictwie wyższym⁷⁰,
- Ustawie z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców⁷¹.

⁶⁶ Źródło: Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 roku (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, • poz. 2572, z późniejszymi zmianami, art. 3 pkt. 17)

⁶⁷ Źródło: Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami, art. 4, pkt. 2b)

⁶⁸ Źródło: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych z dnia 12 października 1993 r. (Dz. U. z 1993 r., Nr 103, poz. 472 z późniejszymi zmianami)

⁶⁹ Źródło: Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki w sprawie uzyskiwania i uzupełniania przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych z dnia 3 lutego 2006 r. (Dz. U. z 2006 r., Nr 31, poz. 216)

⁷⁰ Źródło: Ustawa prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r., (Dz. U. z 2005 r., Nr 164, poz. 1365 z późniejszymi zmianami)

⁷¹ Źródło: Ustawa o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców z dnia 1 lipca 2009 r. (Dz. U. z 2009 r., Nr 125, poz. 1035)

W oparciu o przegląd wspomnianych aktów prawnych można stwierdzić, że w Polsce nadal przeważa interpretacja, która odróżnia pojęcie kształcenia ustawicznego od uczenia się przez całe życie (lifelong learning). Według tego ujęcia kształcenie ustawiczne jest zawężone wyłącznie do edukacji osób dorosłych. Z kolei termin lifelong learning rozumiany jest w szerszym znaczeniu, które obejmuje całe życie człowieka, w tym również edukację dorosłych.

Analiza definicji publikowanych we współczesnych słownikach pedagogicznych skłania do konstatacji, że przedstawiciele polskiej nauki prezentują poglądy zbieżne z trendami ogólnoswiatowymi. Dla przykładu możemy przytoczyć definicję kształcenia ustawicznego sformułowaną przez W. Okonia w *Nowym słowniku pedagogicznym*. Według tego autora, kształcenie ustawiczne to „...proces ciągłego doskonalenia kwalifikacji ogólnych i zawodowych – jest to zasada współczesnych systemów oświaty, zgodnie z którą kształcenie trwa przez całe życie człowieka, obejmując odnawianie, poszerzanie i pogłębianie jego kwalifikacji zawodowych i ogólnych (...). Wobec tempa postępu naukowo-technicznego wykształcenie zdobyte w systemie szkolnym staje się przestarzałe. Stąd należy je kontynuować przez całe życie w takich formach organizacyjnych i rozmiarach, jakie dla przedstawicieli danego zawodu są optymalne (...). Koncepcja kształcenia ustawicznego propagowana przez UNESCO, zaczyna wywierać coraz większy wpływ na system szkolny: cele, treści, metody i organizację pracy szkolnej”⁷².

Nieco inną definicję edukacji ustawicznej - autorstwa T. Aleksandra - znaleźć można w *Encyklopedii Pedagogicznej XXI wieku*: „...Edukacja ustawiczna/permanentna (ang. lifelong education, permanent education, fr. education permanente, niem. permanente Bildung, ros. niepriwoe obrazowanije, piermanientoje obrazowanije) współczesny model edukacji, polegający na ciągłym odnawianiu i podnoszeniu wiedzy i kwalifikacji ogólnych i zawodowych, trwający w ciągu całego życia jednostki; potrzeba edukacji permanentnej rodzi się w warunkach współczesnej, ciągle zmieniającej się rzeczywistości społeczno-kulturowej, do której jednostka musi się adoptować i którą musi rozumieć; synonimami tego pojęcia są: kształcenie ustawiczne, kształcenie ciągle”⁷³.

⁷² Źródło: strona internetowa dwumiesięcznika Szkoły Głównej Handlowej <http://www.e-mentor.edu.pl>, W. Okoń, Nowy słownik Pedagogiczny, Warszawa 2001 [za:] Katarzyna Mikołajczyk Kształcenie ustawiczne – od koncepcji do praktyki

⁷³ Źródło: strona internetowa dwumiesięcznika Szkoły Głównej Handlowej <http://www.e-mentor.edu.pl>, T. Pilch (red.), Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku, Warszawa 2003, s. 983 [za:] Katarzyna Mikołajczyk Kształcenie ustawiczne – od koncepcji do praktyki

6. Skuteczność systemu kształcenia ustawicznego

W państwach należących do Unii Europejskiej kształcenie ustawiczne stało się jednym z priorytetów, o czym świadczy chociażby opisywany w poprzednim rozdziale Program Uczenia się Przez Całe Życie (Lifelong Learning Programme), który dysponuje budżetem sięgającym prawie 7 mld euro (na lata 2007-2013).

W tym miejscu warto przedstawić instytucje prowadzące działalność w obszarze kształcenia ustawicznego w Polsce. Najbardziej czytelnym rozróżnieniem wydaje się być podział według kryterium podstawy prawnej, na bazie której funkcjonuje dana jednostka:⁷⁴

„1. Instytucje prowadzące działalność na podstawie „Ustawy o systemie oświaty” to:

- szkoły dla dorosłych;
- placówki (centra) kształcenia ustawicznego;
- placówki (centra) kształcenia praktycznego;
- ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego.

2. Instytucje prowadzące działalność na podstawie innych przepisów i aktów prawnych (np. „Prawa o szkolnictwie wyższym”, „Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy”):

- urzędy pracy;
- szkoły wyższe, uniwersytety oraz wszechnice, uniwersytety społeczne, uniwersytety ludowe, „uniwersytety trzeciego wieku”;
- placówki naukowe, ośrodki badawczo-rozwojowe;
- instytucje/ośrodki szkoleniowe, ośrodki doksztalcania/doskonalenia kadr, stowarzyszenia, fundacje, spółki, spółdzielnie i inne.”

W 2002 roku Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) przeprowadziła badanie pt.: „Uczenie się dorosłych – przegląd tematyczny”⁷⁵, którego głównym celem było zebranie danych na temat skuteczności zwiększania uczestnictwa w kształceniu ustawicznym oraz wyrównywaniu szans w dostępie do edukacji. Jak wynika z tego raportu, największy poziom uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym odnotowywany jest w Szwajcarii (prawie 13 proc. obywateli), Danii (10 proc.) oraz Wielkiej Brytanii (8,4 proc.). Wśród krajów o najniższym poziomie udziału osób dorosłych w kształceniu ustawicznym zostały wymienione Portugalia (1,8 proc.), Węgry (1,5 proc.) oraz Polska (1,5 proc.).

⁷⁴ Źródło: Piotr Błędowski, Monika Nowakowska, Poradnik – Podstawy kształcenia ustawicznego, Łódź 2010

⁷⁵ Źródło: strona internetowa Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej <http://www.mpips.gov.pl>, Badanie OECD „Uczenie się dorosłych – przegląd tematyczny”.

Wyniki zamieszczone we wspomnianym raporcie pokazują również, że:⁷⁶

- „Uczestnictwo Polaków w różnego typu szkoleniach jest stosunkowo niewielkie.
- Jednocześnie szkolenia organizowane w Polsce trwają zdecydowanie dłużej niż w krajach, gdzie poziom tego uczestnictwa jest wysoki;
- W przypadku Polski uwagę zwraca bardzo niski poziom uczestnictwa osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy w kierowanych do tych grup szkoleniach;
- Podobnie jak w innych krajach, w Polsce osoby w wieku od 55 do 64 lat znacznie rzadziej uczestniczą w kształceniu ustawicznym, niż osoby w przedziale wiekowym 25-54 lata. Ponadto, w kształceniu ustawicznym uczestniczą zazwyczaj osoby, które już posiadają wysoki poziom wykształcenia (np. osoby, które ukończyły zwykły tryb studiów, a następnie podejmują studia podyplomowe). Natomiast osoby o niższym poziomie wykształcenia o wiele rzadziej uczestniczą w procesie podnoszenia swoich kwalifikacji oraz poszerzania wiedzy. Ta sytuacja jest w znacznej mierze spowodowana faktem, iż w dostępie do różnych form kształcenia napotykają one na o wiele bardziej poważne bariery (brak wsparcia finansowego, brak motywacji) niż osoby wyżej wykształcone (które uzyskują wyższe zarobki i są w stanie samodzielnie sfinansować swój dalszy proces edukacji);
- Praktycznie we wszystkich krajach europejskich podstawowymi przyczynami, dla których osoby dorosłe nie uczestniczą w kształceniu ustawicznym są: brak czasu, zbyt duża liczba obowiązków w pracy oraz brak odpowiednich środków finansowych;
- Uwagę zwraca fakt, że w Polsce kształceniu ustawicznemu osób dorosłych wciąż przypisuje się zbyt małą wagę (w porównaniu do kształcenia dzieci i młodzieży)”.

Kolejna edycja badania (polskie wydanie z 2006 roku) „Uczenie się dorosłych – przegląd tematyczny”⁷⁷ dostarcza kolejnych ciekawych wniosków na temat polskiego systemu kształcenia ustawicznego. Wśród zaleceń dla Polski należy wymienić:⁷⁸

- Wzrost wskaźnika uczestnictwa starszych dorosłych – jak wynika z ustaleń badaczy, większość środków finansowych przeznaczonych na kształcenie ustawiczne trafia do osób w wieku do 25. roku życia,
- Zwiększenie poziomu opłacalności inwestowania w edukację – według notatki dotyczącej Polski ten cel można osiągnąć m.in. poprzez poprawę jakości kształcenia oraz wprowadzenie reform systemu kształcenia,
- Wzrost priorytetu uczenia się dorosłych w ogólnej polityce edukacyjnej oraz polityce rynku pracy,

⁷⁶ Piotr Błędowski, Monika Nowakowska, Poradnik – Podstawy kształcenia ustawicznego, Łódź 2010

⁷⁷ Źródło: strona internetowa Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej <http://www.mpips.gov.pl>, Badanie OECD „Uczenie się dorosłych – przegląd tematyczny. Polska; Notatka na temat kraju”

⁷⁸ Źródło: strona internetowa Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej <http://www.mpips.gov.pl>, Na podst. Badanie OECD „Uczenie się dorosłych – przegląd tematyczny. Polska; Notatka na temat kraju”

- Wzmocnienie współpracy pomiędzy różnymi interesariuszami na poziomie kształtowania polityki.

Jak wynika z opracowania wyników kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli w 2008 roku, polski system kształcenia ustawicznego nie jest dostosowany do realiów dzisiejszego rynku pracy. Kontrolą objęte zostało zarówno Ministerstwo Edukacji Narodowej, jak i 40 placówek kształcenia ustawicznego, w większości przypadków prowadzonych przez samorządy. „W roku szkolnym 2007/08 ponad połowa słuchaczy szkół zawodowych dla dorosłych kształciła się w zawodach, w których notowano najwięcej bezrobotnych absolwentów, a przeciętnie ok. 1/3 zawodów, w których szkoły prowadziły kształcenie, zaliczana była przez właściwe terytorialnie powiatowe urzędy pracy do tzw. nadwyżkowych (w których występowała ponad 10 proc. nadwyżka liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy nad liczbą posiadanych ofert pracy). Skutkiem tego jest konieczność przekwalifikowania zawodowego bezpośrednio po ukończeniu szkoły lub podejmowania pracy w innym zawodzie bez posiadania kwalifikacji. W ocenie NIK, występujące niezharmonizowanie podaży absolwentów z potrzebami rynku pracy świadczy o systemowej niegospodarności w kształceniu zawodowym dorosłych.

Efektywność szkolnego i pozaszkolnego kształcenia zawodowego dorosłych jest niska. Ponad połowa absolwentów szkół dla dorosłych nie uzyskuje dyplomu potwierdzającego nabycie kwalifikacji zawodowych. W kształceniu pozaszkolnym dorosłych dominują formy doskonalące, niekończące się potwierdzeniem nabycia kwalifikacji zawodowych. W ocenie NIK, niewyposażenie osób kształconych w dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji zawodowych ogranicza ich mobilność na rynku pracy i świadczy o niskiej jakości kształcenia.

Nieprawidłowości w działalności MEN polegały na niewydaniu w formie rozporządzeń podstaw programowych kształcenia w 118 zawodach oraz standardów wymagań egzaminacyjnych dla 15 zawodów (z ogółem 208).

Nieprawidłowości w działalności placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego polegały w szczególności na wprowadzaniu przez dyrektorów szkół nowych zawodów do kształcenia bez zasięgnięcia wymaganych opinii powiatowej rady zatrudnienia i kuratora oświaty, nieprzestrzeganiu obowiązującej organizacji nauczania w szkołach dla dorosłych oraz warunków przyjmowania do szkoły. W działalności państwowych komisji przeprowadzających egzaminy kwalifikacyjne na tytuł zawodowy i tytuł mistrza w zawodzie stwierdzono nieprawidłowości polegające na dopuszczaniu do egzaminu osób niespełniających warunków przystąpienia do egzaminu, naruszaniu zasady bezstronności egzaminatorów oraz pobieraniu opłaty za egzamin w zaniżonej wysokości”⁷⁹.

⁷⁹ Źródło: strona internetowa Urzędu Najwyższej Izby Kontroli www.nik.gov.pl, Informacja o wynikach kontroli kształcenia osób dorosłych na tle potrzeb rynku pracy, NIK, Warszawa, kwiecień 2009 r.

Wydany w 2008 roku raport ewaluacyjny pt.: „Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz systemu kształcenia i szkolenia w ramach EFS” w części dotyczącej kształcenia zawodowego i ustawicznego przedstawia następujące rekomendacje:

- „1. Budowanie projektów należy oprzeć na pogłębionych badaniach na temat zapotrzebowania rynku na wsparcie zaplanowane w ramach projektu.
2. MEN powinien jasno określić stanowisko w sprawie poradnictwa zawodowego i podjąć długofalowe strategiczne działania w obszarze edukacji, pozwalające integrować procesy kształcenia, wychowania i opieki nad młodzieżą z jej przygotowaniem do roli pracownika, przedsiębiorcy, obejmujące uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Stanowisko to powinno być wsparte spójnym oddziaływaniem rozwiązań legislacyjnych, które zapewniłyby jednakowe możliwości realizacji zadań doradztwa zawodowego, bez względu na kondycję finansową organu prowadzącego. Pozycja zawodowa doradcy, zasady jego zatrudnienia również powinny być ujednoczone i uregulowane prawnie.
3. Należy podejmować działania mające na celu wspieranie lokalnych inicjatyw wzmacniających pozycję doradztwa zawodowego. Rozwiązanie powinno być kompleksowe – stworzenie systemu doradztwa zawodowego dla uczniów, obejmującego szkołę, poradnię psychologiczno-pedagogiczną, PUP i pracodawców. System ten powinien funkcjonować od poziomu gimnazjum zanim uczeń podejmie pierwsze decyzje o swojej drodze edukacyjnej. Prawidłowo funkcjonujący system doradztwa zawodowego powinien znacząco wpływać na wyrównywanie szans edukacyjnych.
4. W planowanych działaniach należy koniecznie uwzględnić specyfikę szkolnictwa zawodowego w środowisku uczniów niepełnosprawnych oraz konieczność wspierania rodzin tych uczniów w planowaniu ich ścieżki edukacyjnej.
5. Warunkiem wzmacniającym użyteczność badanych projektów jest stworzenie nauczycielom, którzy byli ostatecznymi beneficjentami, możliwości transferu nabytych umiejętności i wiedzy do codziennej pracy dydaktycznej. Wymaga to od dyrektorów opracowania i wprowadzenia, bądź też skorzystania z już istniejących rozwiązań systemowych, które wzmocniłyby użyteczność i trwałość omawianych projektów.
6. Planując wsparcie na terenie powiatu, należy uzależnić je od kierunków rozwoju powiatowej edukacji, określonych w lokalnej strategii. Ponadto należy zagwarantować na poziomie JST ciągłość rozpoczętych działań bez względu na polityczne zmiany władz samorządowych i związane z nimi zmiany na stanowiskach osób zajmujących się oświatą z ramienia organu prowadzącego.
7. W przyszłości warto zastanowić się nad wspieraniem tych obszarów kształcenia zawodowego i ustawicznego, które w badanym okresie realizacji projektów EFS, takiego wsparcia nie uzyskały. Należy do nich przede wszystkim obszar partnerstwa na rzecz edukacji i kształcenia ustawicznego oraz współpracy szkół i placówek kształcenia ustawicznego z pracodawcami.

8. Należy w przyszłości zaplanować wsparcie w zakresie doskonalenia kompetencji metodycznych i merytorycznych nauczycieli w taki sposób, aby we wszystkich placówkach uczniowie mieli możliwość nabywania umiejętności niezbędnych w procesie „uczenia się przez całe życie” oraz funkcjonowania na rynku pracy⁸⁰.

Jak wynika z przytoczonych w tym rozdziale dokumentów skuteczność systemu kształcenia ustawicznego na tle wiodących w tej dziedzinie krajów europejskich jest dosyć niska. Mimo, iż każde z omawianych powyżej opracowań prezentuje poglądy widziane z innej perspektywy, to można zauważyć, że ustalenia badawcze z nich wynikające są stosunkowo zbieżne. Główne obszary problemowe wpływające na skuteczność systemu kształcenia ustawicznego to:

- niedostosowanie oferty edukacyjnej dla osób dorosłych do realiów i zapotrzebowania rynku pracy,
- stosunkowo niski odsetek osób dorosłych uczestniczących w systemie kształcenia ustawicznego,
- polityka edukacyjna państwa – wybór obszarów priorytetowych na rzecz, których przeznaczane są środki finansowe.

⁸⁰ Źródło: „Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz systemu kształcenia i szkolenia w ramach EFS”, Warszawa marzec 2008 r.

7. Podsumowanie

- Ludność powiatu lęborskiego stanowi niespełna 3 proc. populacji mieszkańców województwa pomorskiego.
- Udział kobiet wśród mieszkańców powiatu wynosi 51 proc.
- Prawie 60 proc. mieszkańców powiatu mieszka w miastach, natomiast udział ludności miejskiej wśród mieszkańców województwa pomorskiego wynosi 66 proc.
- W ostatnich latach liczba ludności powiatu lęborskiego systematycznie się zwiększa.
- 13,7 proc. mieszkańców powiatu i 15,5 proc. mieszkańców województwa to osoby w wieku poprodukcyjnym.
- Według prognoz demograficznych obie porównywane społeczności będą się „starzeć”.
- Mieszkańcy powiatu lęborskiego są statystycznie biedniejsi na tle wszystkich mieszkańców regionu.
- Zarówno w powiecie lęborskim, jak i w województwie pomorskim liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych systematycznie się zwiększa.
- Podmioty prywatne stanowią 96 proc. wszystkich podmiotów zarejestrowanych w powiecie lęborskim.
- Około 3/4 podmiotów gospodarczych w powiecie lęborskim oraz województwie pomorskim reprezentuje sektor usługowy.
- Pozostałe odsetki dla obydwu porównywanych jednostek administracyjnych również są podobne – 23-24 proc. zarejestrowanych podmiotów reprezentuje przemysł i budownictwo, natomiast 2-3 proc. - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.
- Przemysł i budownictwo koncentruje się głównie w Lęborku, natomiast gminy wiejskie mają charakter rolniczy.
- Bliskość morza decyduje o rozwoju sektora turystycznego, który wydaje się mieć duży potencjał. Szczególna koncentracja tego typu usług występuje w Łebie, która jest znanym w całej Polsce nadmorskim kurortem.
- Stopa bezrobocia w powiecie lęborskim jest zdecydowanie wyższa niż w województwie pomorskim. W latach 2000-2004 różnica między wskaźnikiem powiatowym a wojewódzkim wynosiła około 10 punktów procentowych, zaś w roku 2010 – niespełna 7 punktów procentowych.
- Na sytuację na lokalnym rynku pracy mają wpływ czynniki sezonowe.
- Wzrost liczby bezrobotnych odnotowany w powiecie lęborskim w 2009 roku był relatywnie niski (16,5 proc.) na tle województwa pomorskiego.
- W roku 2008 r. 5.466 mieszkańców powiatu lęborskiego uzyskało status osoby bezrobotnej. Liczba ta zwiększyła się o 404 osoby w porównaniu z rokiem 2007, w którym zarejestrowały się 5.062 osoby. W roku 2009 takich osób było znacznie więcej – 6.713 osób, natomiast z 2010 – 6.715 osób.

- Zdecydowana większość nowo zarejestrowanych bezrobotnych to osoby ponownie powracające do rejestracji.
- W grupie bezrobotnych z powiatu łębskiego przeważają osoby bez kwalifikacji zawodowych lub posiadające niskie kwalifikacje. W 2010 roku na 4.569 bezrobotnych 1.021 osób to osoby bez zawodu (22,3 proc. ogółu bezrobotnych).
- W 1999 roku powiat łębski przejął 4 typy szkół dla dorosłych z 486 słuchaczami.
- Do roku 2005 r. rosła liczba słuchaczy tych placówek - 558 słuchaczy w 20 oddziałach (dane za 2005 rok).
- Od roku 2006 odnotowywany jest silny spadek zainteresowania kształceniem w publicznych szkołach dla dorosłych.
- W Technikum Uzupełniającym przy PCE-ZSP w Łęborku obecnie pobiera naukę 20 słuchaczy w zawodzie TECHNIK HANDLOWIEC (stan na 30 września 2011 roku).
- W roku 2011 dotowanych przez Powiat Łębski było 11 niepublicznych szkół dla dorosłych, w których pobierało naukę 593 słuchaczy.
- Jak wynika z analizy dokumentów opublikowanych przez instytucje Unii Europejskiej, a szczególnie zapisów Rady Europejskiej z 2000 roku z Lizbony, jednym z kluczowych celów strategicznych Wspólnoty ma być uczenie się przez całe życie.
- Obecnie konkretnym przedsięwzięciem podejmowanych w ramach Unii Europejskiej, propagującym ideę uczenia się przez całe życie jest Program Lifelong Learning. Na ten cel Komisja Europejska latach 2007-2013 przeznaczyła prawie 7 miliardów euro.
- Kształcenie ustawiczne w Polsce jest definiowane w nieco inny sposób, niż w krajach Europy Zachodniej. W naszym kraju pojęcie to jest rozumiane w sposób bardziej zawężony, a działania zaliczone do tego obszaru wydają się być bardziej sprecyzowane.
- Główne obszary problemowe wpływające na skuteczność systemu kształcenia ustawicznego to:
 - niedostosowanie oferty edukacyjnej dla osób dorosłych do realiów i zapotrzebowania rynku pracy,
 - stosunkowo niski odsetek osób dorosłych uczestniczących w systemie kształcenia ustawicznego,
 - polityka edukacyjna państwa – wybór obszarów priorytetowych na rzecz, których przeznaczane są środki finansowe.

8. Bibliografia

- Strona internetowa Powiatowego Urzędu Pracy w Łęborku, <http://www.pup.lebork.pl>
- Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2008 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2009)
- Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2009 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2010)
- Sytuacja na łębskim rynku pracy w 2010 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)
- Sytuacja na łębskim rynku pracy w I półroczu 2011 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku (2011)
- Strona internetowa Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku, <http://www.wup.gdansk.pl>
- Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia na lata 2007-2013, PUP w Łęborku (2007); Analiza działań za 2007, 2008, 2009 i 2010 rok
- Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie łębskim - raport powiatowy za II półrocze 2010 (2011)
- Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu łębskiego za rok szkolny 2008/2009, Starostwo Powiatowe w Łęborku, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych (2009)
- Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu łębskiego za rok szkolny 2009/2010, Starostwo Powiatowe w Łęborku, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych (2010)
- Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu łębskiego za rok szkolny 2010/2011, Starostwo Powiatowe w Łęborku, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych (2011)
- Kształcenie ustawiczne w powiecie łębskim, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, prezentacja
- System Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej
- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
- DECYZJA NR 1720/2006/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 15 listopada 2006 r. ustanawiająca program działań w zakresie uczenia się przez całe życie, str. 1
- LifeLong Learning edukacja przez całe życie, red. J. Górna, M. Makowski, Częstochowa 2010 r.
- Strona internetowa <http://www.llp.org.pl/>
- Witek K.W., Idea kształcenia ustawicznego w działaniach organizacji międzynarodowych. <http://www.e-mentor.edu.pl>
- Making a European Area of lifelong learning reality, Communication from the Commission, listopad 2001, European Commission, [za:] Witek K.W., Idea kształcenia ustawicznego w działaniach organizacji międzynarodowych. <http://www.e-mentor.edu.pl> (data dostępu 10.12.2011r.)
- Recommendation on the development of adult education, General Conference Nairobi, UNESCO, 26 listopada 1976 [za:] Opracowanie: Piotr Błędowski, Monika Nowakowska Poradnik – Podstawy kształcenia ustawicznego, Łódź 2010
- J. Półturzycki, Aktualność problemów edukacji ustawicznej, za <http://www.e-mentor.edu.pl>

- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 roku (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami, art. 3 pkt. 17)
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 z późn. zmianami, art. 4, pkt. 2b)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych z dnia 12 października 1993 r. (Dz. U. z 1993 r., Nr 103, poz. 472 z późniejszymi zmianami).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki w sprawie uzyskiwania i uzupełniania przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych z dnia 3 lutego 2006 r. (Dz. U. z 2006 r., Nr 31, poz. 216)
- Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r., Nr 164, poz. 1365 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców z dnia 1 lipca 2009 r. (Dz. U. z 2009 r., Nr 125, poz. 1035)
- W. Okoń, Nowy słownik Pedagogiczny, Warszawa, 2001 [za:] K. Mikołajczyk - Kształcenie ustawiczne – od koncepcji do praktyki, <http://www.e-mentor.edu.pl>
- T. Pilch (red.), Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku, Warszawa 2003, s. 983 [za:] K. Mikołajczyk - Kształcenie ustawiczne – od koncepcji do praktyki <http://www.e-mentor.edu.pl>
- Strona internetowa Powiatu Łębskiego, <http://www.powiat-lebork.com>
- Strona internetowa Miasta Łębork, <http://www.lebork.pl>
- Strona internetowa Miasta Łeba, <http://www.leba.eu>
- Strona internetowa gminy Nowa Wieś Łębska, <http://www.nwl.pl>
- Strona internetowa gminy Cewice, <http://www.cewice.pl>
- Strona internetowa gminy Wicko, <http://www.wicko.pl/>
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego (2005)
- Strategia Rozwoju Powiatu Łębskiego, Aktualizacja na lata 2007-2013
- P. Błędowski, M. Nowakowska, Poradnik – Podstawy kształcenia ustawicznego, Łódź, 2010 r.
- Badanie OECD „Uczenie się dorosłych – przegląd tematyczny”.
- Badanie OECD „Uczenie się dorosłych – przegląd tematyczny. Polska; Notatka na temat kraju”
- Informacja o wynikach kontroli kształcenia osób dorosłych na tle potrzeb rynku pracy, Najwyższa Izba Kontroli, Warszawa, kwiecień 2009 r.
- „Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz systemu kształcenia i szkolenia w ramach EFS”, Warszawa, marzec 2008 r.
- Statystyczne Vademecum Samorządowca 2010, Urz. Statystyczny w Gdańsku

9. Spis tabel i wykresów

- Rysunek 1 – Położenie powiatu łębskiego
- Rysunek 2 – Mapka powiatu łębskiego
- Wykres 3 – Ludność powiatu łębskiego i województwa pomorskiego według miejsca zameldowania z podziałem na płeć
- Wykres 4 – Ludność powiatu łębskiego i województwa pomorskiego z podziałem na ekonomiczne grupy wieku
- Tabela 5 – Wybrane parametry demograficzne powiatu łębskiego i województwa pomorskiego
- Tabela 6 – Wybrane wskaźniki dotyczące korzystania z pomocy społecznej w powiecie łębskim i województwie pomorskim
- Tabela 7 – Struktura gospodarcza powiatu łębskiego – liczba podmiotów gospodarczych
- Tabela 8 – Struktura gospodarcza województwa pomorskiego - liczba podmiotów gospodarczych
- Tabela 9 – Rodzaje działalności gospodarczej w powiecie łębskim i województwie pomorskim - liczba podmiotów gospodarczych
- Tabela 10 – Struktura podmiotów gospodarczych w powiecie łębskim i województwie pomorskim ze względu na wielkość
- Tabela 11 – Stopa bezrobocia w poszczególnych latach
- Tabela 12 – Stopa bezrobocia z podziałem na kwartały 2010 roku
- Wykres 13 – Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie łębskim na koniec roku
- Tabela 14 – Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminach powiatu łębskiego w poszczególnych latach
- Tabela 15 – Napływ i odpływ bezrobotnych w poszczególnych latach
- Tabela 16 – Wskaźnik płynności rynku pracy w 2008 roku
- Tabela 17 – Wskaźnik płynności rynku pracy w 2009 roku
- Tabela 18 – Wskaźnik płynności rynku pracy w 2010 roku
- Tabela 19 – Wskaźnik płynności rynku pracy w I półroczu 2011 roku
- Tabela 20 – Liczba bezrobotnych kobiet i udział procentowy kobiet wśród wszystkich bezrobotnych
- Tabela 21 – Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku i procentowy udział bezrobotnych z prawem do zasiłku wśród wszystkich bezrobotnych
- Tabela 22 – Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi i procentowy udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi wśród wszystkich bezrobotnych

- Tabela 23 – Liczba bezrobotnych osób w wieku do 25. roku życia oraz procentowy udział bezrobotnej młodzieży wśród wszystkich bezrobotnych
- Tabela 24 – Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia i procentowy udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia wśród wszystkich bezrobotnych
- Tabela 25 – Liczba osób długotrwale bezrobotnych i procentowy udział długotrwale bezrobotnych wśród wszystkich bezrobotnych
- Tabela 26 – Liczba bezrobotnych z podziałem na kategorie wykształcenia, wieku i stażu pracy
- Tabela 27 – Osoby bezrobotne poprzednio pracujące wg ostatniego miejsca pracy - sekcja EKD (dane za lata 2006-2008)
- Tabela 28 – Osoby bezrobotne poprzednio pracujące wg ostatniego miejsca pracy - sekcja EKD (dane za rok 2010)
- Tabela 29 – Najczęściej pojawiające się zawody w grupie bezrobotnych (dane za lata 2006-2008)
- Tabela 30 – Najczęściej pojawiające się zawody w grupie bezrobotnych (dane za lata 2009-2010)
- Tabela 31 – Bezrobotni w roku 2010 z podziałem na kategorie zawodowe
- Tabela 32 – Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z powiatu łębarskiego w 2010 roku i przewidywani absolwenci w roku 2011
- Tabela 33 – Bezrobotni absolwenci (ze szkół ponadgimnazjalnych z powiatu łębarskiego) zarejestrowani w końcu 2010 roku w PUP Łęborg
- Tabela 34 – Ponadgimnazjalne technika uzupełniające dla dorosłych
- Tabela 35 – Licea ogólnokształcące ponadpodstawowe dla dorosłych
- Tabela 36 – Uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych
- Tabela 37 – Szkoły policealne dla dorosłych

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki

Notatki